

*Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Skierniewicach*

*Powiatowa Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna
w Skierniewicach*

96-100 Skierniewice, ul. Piłsudskiego 33
www.psseskierniewice.pl; e-mail: psse.skierniewice@pis.gov.pl

**OCENA STANU SANITARNEGO
I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ
MIASTA SKIERNIEWICE
I POWIATU SKIERNIEWICKIEGO
ZA ROK 2020**

Skierniewice, luty 2021

Spis treści

I. Wstęp.....	3
II. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych.....	6
III. Stan sanitarny podmiotów leczniczych.....	18
IV. Warunki higieny środowiska.....	25
V. Higiena żywności i żywienia.....	35
VI. Stan sanitarny środowiska pracy.....	53
VII. Higiena dzieci i młodzieży.....	60
VIII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny.....	66
IX. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia.....	70
X. Działalność pionu oddziału laboratoryjnego.....	74
PODSUMOWANIE.....	81

I. WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna na mocy ustawy z dnia 14 marca 1985r. (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 195) jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- 1) higieny środowiska,
- 2) higieny pracy w zakładach pracy,
- 3) higieny radiacyjnej,
- 4) higieny procesów nauczania i wychowania,
- 5) higieny wypoczynku i rekreacji,
- 6) zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
- 7) higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne, w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skierniewicach realizuje zadania przy pomocy podległej mu Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skierniewicach, czyli jednostki budżetowej będącej podmiotem leczniczym finansowanym z budżetu państwa (art. 15 ust. 1. w/w ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej). Zakres terytorialny działania PPIS w Skierniewicach obejmuje miasto Skierniewice oraz powiat skierniewicki.

Wdrożony Zarządzeniem Nr 2/2014 z dnia 17 marca 2014 r. Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi oraz Zarządzeniem Nr 8/2014 z dnia 4 kwietnia 2014 r. Dyrektora Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skierniewicach system zarządzania w działalności kontrolnej PIS woj. łódzkiego, zgodnie z PN-EN ISO/IEC 17020:2012 „Ocena zgodności - Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję”, zapewnia jednolity sposób wykonywania czynności kontrolnych przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa łódzkiego.

System zarządzania wsparty jest procedurami i instrukcjami kontrolnymi przekazanymi do stosowania przez Głównego Inspektora Sanitarnego, jednolitymi na obszarze całego kraju. Oprócz prowadzenia przez powiatowego inspektora sanitarnego działalności kontrolnej, w PSSE w Skierniewicach prowadzone są badania i analizy laboratoryjne. Oddział Laboratoryjny posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji Nr AB 540. Laboratorium wykonuje badania próbek pobranych w ramach czynności kontrolnych z obszaru żywności

i żywienia, wody, środowiska pracy i zamieszkania oraz wykonuje analizy materiału biologicznego pobranego od ludzi. Laboratorium działa w ramach zintegrowanej bazy laboratoryjnej Inspekcji Sanitarnej Województwa Łódzkiego i poza próbkami z obszaru działania PPIS w Skierniewicach wykonuje oznaczenia na rzecz innych inspektorów sanitarnych i pozostałych zleceniodawców zewnętrznych. Posiadanie akredytacji jest potwierdzeniem wdrożenia systemu zarządzania oraz kompetencji technicznych laboratorium.

Zgodnie z przyjętym w grudniu 2019 r. „Planem zasadniczych przedsięwzięć Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skierniewicach na 2020 r.” głównym celem działalności w minionym roku było „**promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez nowe narkotyki i prekursory narkotyków, zapobieganie powstawaniu chorób, szczególnie chorób zakaźnych i zawodowych, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia**”.

Zestawienie prowadzonej w 2020 r. działalności kontrolno-represyjnej.

Pion / rodzaj działalności	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba decyzji administracyjnych		Liczba nałożonych mandatów karnych	Liczba upomnień	Liczba opinii
		merytorycznych	płatniczych			
Nadzór Epidemiologiczny	9880 (ilość wywiadów 5547)	6433	12	--	--	--
Higiena Środowiska (komunalna)	418	71	6	--	--	145
Higiena Żywności, Żywienia i P.U.	451	105	49	27	--	--
Higiena Pracy	153	10	5	--	--	--
Higiena Dzieci i Młodzieży	54	7	1	--	--	--
Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	40	--	--	--	--	154
Oświata Zdrowotna	0	--	--	--	--	--
RAZEM	10996	6626	73	27	0	299

Zestawienie prowadzonej w 2020 r. działalności w zakresie poboru próbek i wykonywania badań (w tym badań na rzecz innych powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych).

Pion / rodzaj działalności	liczba pobranych próbek	Liczba wykonanych badań	Liczba wykonanych oznaczeń		
			chemicznych	fizycznych	mikrobiologicznych
Epidemiologia	160	1718	--	--	3498
Higiena Środowiska (kom	169	1355	2726	3176	1845
Higiena Żywności, Żywienia i PU	247	2892	376	1197	4413
Higiena Pracy	342	51	--	135	--
Higiena Dzieci i Młodzieży	--	--	--	--	--
Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	--	--	--	--	--
RAZEM	918	6016	3102	4508	9756

II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHOROÓB ZAKAŻNYCH

Ocena sytuacji epidemiologicznej miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego dokonywana była na podstawie analizy chorób zakaźnych oraz danych z nadzoru epidemiologicznego prowadzonego przez pracowników Sekcji Nadzoru Epidemiologicznego. Zakres działania w ramach zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych polegał na prowadzeniu dochodzeń epidemiologicznych w celu ustalenia źródła zakażenia, oraz podejmowaniu działań przeciwepidemicznych mających za zadanie przerwanie dróg szerzenia się zakażenia. Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywała się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny w Warszawie.

Sytuacja epidemiologicznej na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego została przeanalizowana w podziale na zachorowania wywołane przez wirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowania wywołane przez pozostałe czynniki chorobotwórcze podlegające obowiązkowej rejestracji.

Ocena sytuacji epidemiologicznej na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego zachorowań wywołanych przez wirusa SARS-CoV-2.

Pandemia COVID-19, rozpoczęła się od fazy wzrostu zachorowań początkowo w Chinach (Wuhan), a następnie bardzo szybko rozprzestrzeniła się na pozostałe kraje na wszystkich kontynentach. Okres wylęgania koronawirusa trwa zazwyczaj od 5 do 14 dni. Wirus przenosi się głównie drogą kropelkową na osoby pozostające w bliskim kontakcie lub poprzez kontakt z zanieczyszczonymi przedmiotami i powierzchniami.

W Polsce pierwszy przypadek zakażenia SARS-CoV-2 potwierdzony badaniami laboratoryjnymi (metodą PCR) odnotowano 4 marca 2020 r. Dane liczbowe na temat zakażeń podawane były przez Ministerstwo Zdrowia i dostępne są na stronie internetowej www.gov.pl/web/koronawirus.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skierniewicach działając na podstawie ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi podejmował liczne działania w celu zapobiegania szerzeniu się zakażeń, w tym prowadzeniem dochodzeń epidemiologicznych w każdym przypadku zakażenia,

opracowywaniem ognisk zakażeń, obejmowaniem osób narażonych na zakażenie obowiązkiem kwarantanny oraz inne.

Sytuacja epidemiologiczna dla całego kraju w zakresie zakażeń SARS-CoV-2 oceniana była jako dynamiczna, znaczący wzrost zachorowań odnotowano w III kwartale 2020 r.

Należy również zauważyć, że na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego odnotowano kilkanaście ognisk wywołanych wirusem SARS-CoV-2. Ogniska, gdzie odnotowano najwięcej osób zakażonych to: DPS przy ul. Nowobielańskiej w Skierniewicach oraz DPS w Kochanowie (gmina Głuchów).

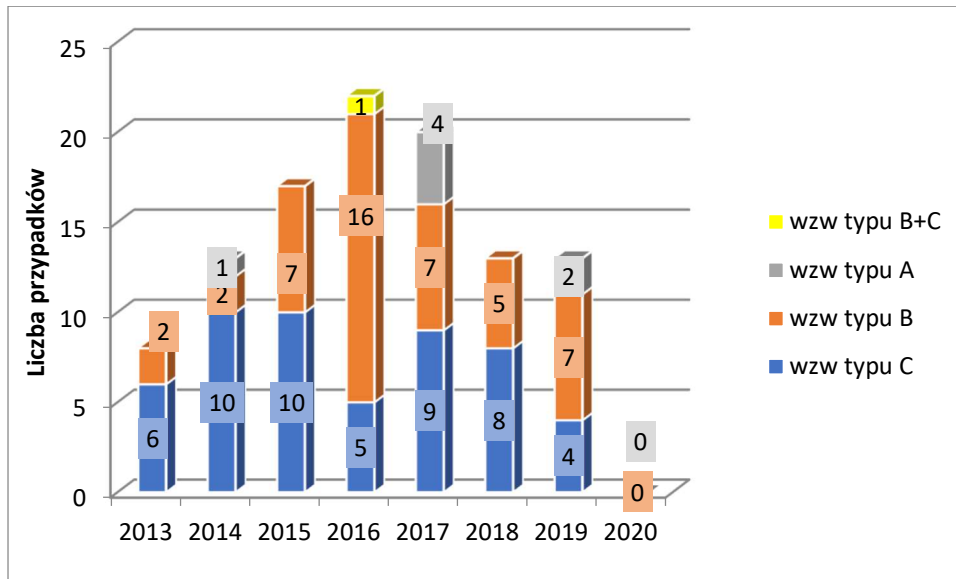
Ocena sytuacji epidemiologicznej dotyczącej zachorowań wywołanych przez inne czynniki chorobotwórcze podlegające obowiązkowej rejestracji na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego.

Wirusowe zapalenie wątroby

Zachorowalność na wirusowe zapalenia wątroby w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim od szeregu lat nie stanowi już problemu. W 2020 r. nie zarejestrowano ani jednego zachorowania na WZW typu C oraz WZW typu B. W następstwie wykonywanych badań kontrolnych wykryto 2 nosicieli p/ciał anty-HCV.

Korzystna sytuacja epidemiologiczna zakażeń krwiopochodnych wirusowego zapalenia wątroby związana jest z wieloletnią realizacją szczepień ochronnych przeciwko WZW typu B oraz właściwym nadzorem epidemiologicznym (eliminującym przyczyny szerzenia się tych zakażeń) w zakładach służby zdrowia.

W 2020 r. nie zarejestrowano ani jednego zachorowania na WZW typu A.

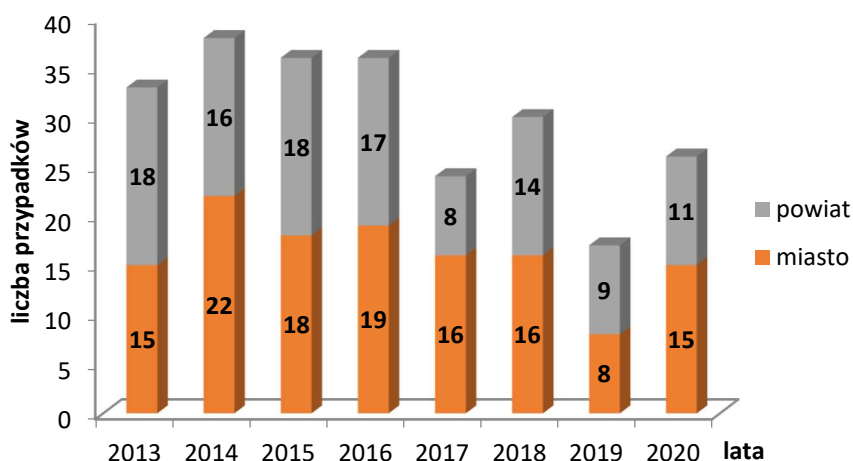
Ryc. Liczba zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby w latach 2013-2020.

Zatrucia pokarmowe i nieżyty żołądkowo-jelitowe wywołane przez bakterie i wirusy

Konsekwentnie realizowany nadzór nad bezpieczeństwem żywności oraz szerzenie wiedzy zdrowotnej w tym zakresie, przyczynia się do poprawy sytuacji epidemiologicznej zatruc pokarmowych. Liczba zatruc pokarmowych w 2020 r. na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego była nieznacznie wyższa niż w roku poprzednim - zatruciom uległo 40 osób, spośród których 25 wymagało krótkotrwałego leczenia szpitalnego. Powodem wysokiego odsetka hospitalizowanych był duży udział dzieci wśród chorujących.

Przyczyną większości zachorowań były bakterie z rodzaju *Salmonella spp.*, zaś pozostałych *Escherichia coli*, oraz inne bakteryjne zakażenia jelitowe określone i nieokreślone.

Na terenie miasta Skierniewice odnotowano dwa zbiorowe zatrucia pokarmowe obejmujące łącznie 6 osób. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych (pobranych od osób uczestniczących w ogniskach) potwierdzono, że czynnikiem etiologicznym dla wszystkich tych zachorowań były pałeczki z rodz. *Salmonella spp.* – nie udało się ustalić źródła zachorowania.

Ryc. Liczba zatruc pokarmowych wywołanych przez bakterie z rodz. Salmonella dla miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego latach 2013-2020.

Badania laboratoryjne wykonywane w Oddziale Laboratoryjnym PSSE w Skierniewicach wykazały 13 nosicieli bakterii *Salmonella spp.* Po ponownym wykonaniu badań 5 nosicieli skreślono z ewidencji.

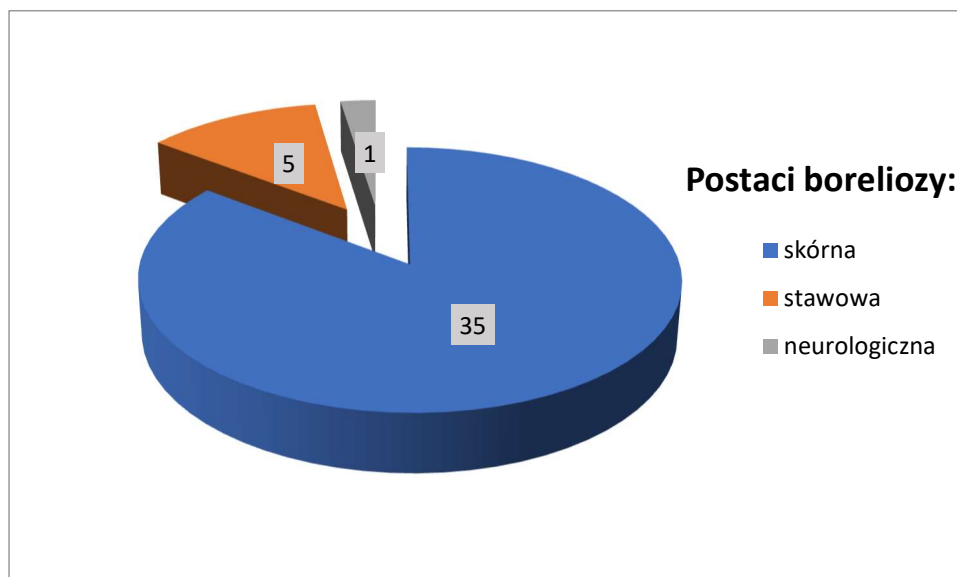
W 2020 r. zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy wykazywały tendencję spadkową (z 88 w 2019 r. do 27 przypadków w 2020 roku sprawozdawczym). Zachorowania te charakteryzowały się objawami żołądkowo-jelitowymi i dotyczyły głównie dzieci do 4 roku życia. Zdecydowana większość przypadków zachorowań na rotawirusy wymagała hospitalizacji.

Zatrucie jadem kielbasianym

Po raz pierwszy od kilkudziesięciu lat na terenie powiatu skierniewickiego wystąpiło zatrucie jadem kielbasianym u mężczyzny (54 lata). U pacjenta występowały typowe objawy kliniczne (m.in.: mdłości, wymioty, bóle brzucha, ogólne osłabienie, objawy wskazujące na obustronne uszkodzenie nerwów czaszkowych, obustronne opadanie powiek, trudności w połykaniu, trudności w mówieniu/bezgłos, niedowład mięśniowy kończyn górnych, zaburzenia oddychania) wskazujące na zatrucie jadem kielbasianym. Z wywiadu epidemiologicznego nie udało się uzyskać informacji co mogło być źródłem zakażenia. Pacjent po przebytej hospitalizacji powrócił do zdrowia.

Borelioza

Problemem epidemiologicznym na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego stanowią nadal zachorowania na boreliozę. W porównaniu do roku ubiegłego zachorowania utrzymują się na podobnym poziomie (liczba przypadków w 2019 r. – 35, a w 2020 r. – 41). Zdecydowana większość zakażeń dotyczyła osób dorosłych. Lekarze zgłaszali zachorowania na boreliozę na podstawie objawów skórnych (głównie występowania rumienia o średnicy powyżej 5 cm) oraz w oparciu o wyniki badań serologicznych. W 2020 roku odnotowano 1 ciężki przypadek neuroboreliozy u dziecka, wymagający hospitalizacji. Analiza wywiadów epidemiologicznych i dokumentacji wskazuje, że większość osób zakażonych była narażona na kontakt z kleszczami na terenie ogrodów działkowych i kompleksów leśnych w powiecie skierniewickim.

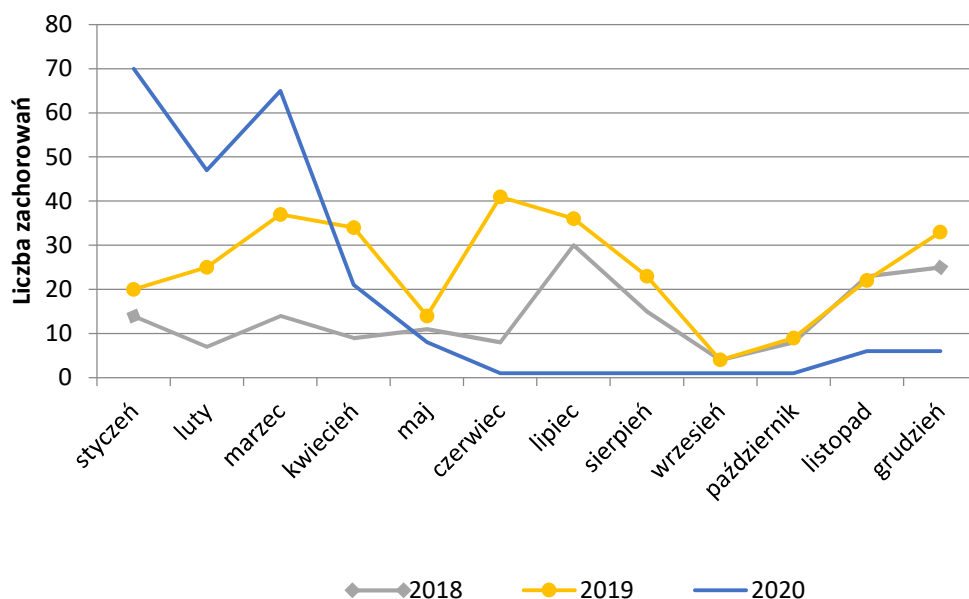

Ryc. Liczba zachorowań w 3 postaciach boreliozy w 2020 roku.

Choroby wieku dziecięcego

W 2020 r. nastąpił znaczny spadek zachorowań na ospę wietrzną (z 298 do 228). Nie notowano zachorowań na różyczkę, świnkę oraz odrę. Korzystna sytuacja epidemiologiczna w zakresie zachorowań na odrę, świnkę i różyczkę spowodowana jest wprowadzeniem obowiązkowych dwukrotnych szczepień przeciwko tym chorobom.

Ryc. Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2018-2020.

W ubiegłym roku sprawozdawczym odnotowano spadek liczby zachorowań na płonicę z 26 w 2019 r. do 12 w 2020 r. Nie stwierdzono ogniskowych powiązań epidemiologicznych ze środowiskiem szkolnym lub przedszkolnym.

Na terenie miasta i powiatu nie występują przypadki najcięższych chorób wieku dziecięcego (tj. polio, odra, błonica i tężec noworodków), jest to niewątpliwie związane z prowadzonymi od szeregu lat obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi u dzieci i noworodków.

Większość chorób wieku dziecięcego, przeciwko którym od lat prowadzone są szczepienia ochronne nie występuje na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego.

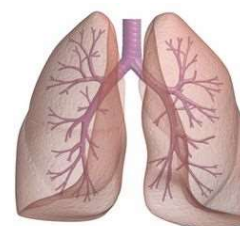
Inne choroby zakaźne stanowiące problem epidemiologiczny

- *Choroby ośrodkowego układu nerwowego.*

W 2020 r. nie odnotowano zachorowań na choroby ośrodkowego układu nerwowego.

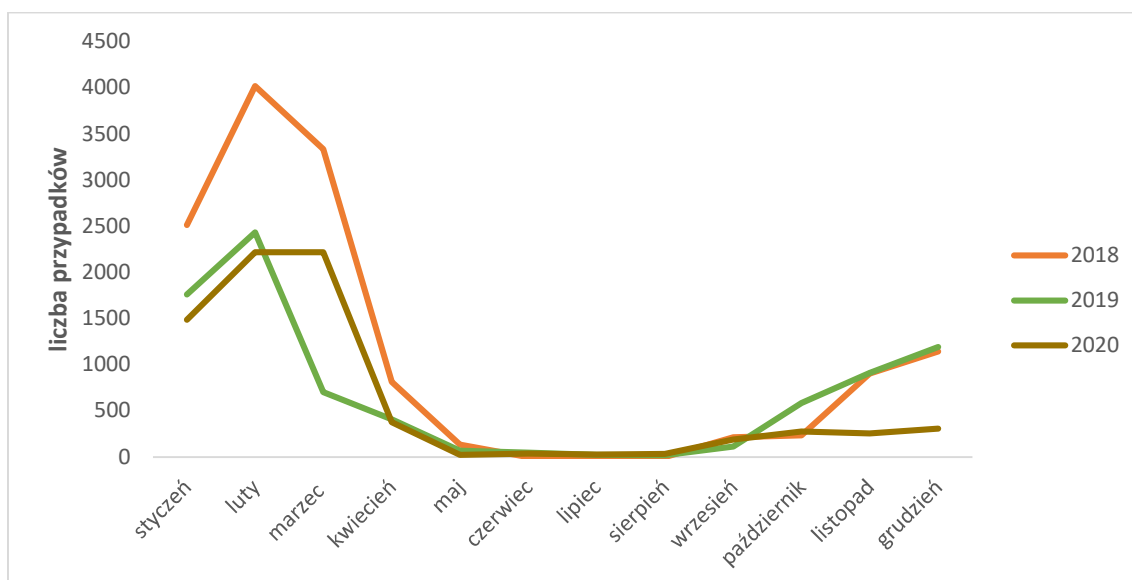
- *Gruźlica*

Od kilku lat zachorowania na gruźlicę utrzymują się na stałym poziomie. W 2020 r. zarejestrowano łącznie 3 nowe wykryte zachorowania – u jednej kobiety i dwóch mężczyzn. Podczas prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych osoby wskazane z najbliższego otoczenia chorych (wspólne zamieszkanie, miejsce pracy) zostały objęte nadzorem i skierowane do lekarza POZ celem dalszej diagnostyki.

- Grypa i zakażenia grypopodobne

W 2020 r. zarejestrowano 7 444 przypadków podejrzeń grypy i zakażeń grypopodobnych. Większość zakażeń przypadła na zimowy okres epidemiczny (grudzień poprzedniego roku do marca 2020 r.) oraz okres jesienny od listopada do grudnia 2020 r.

Ryc. Liczba zakażeń na grype i infekcje grypopodobne w sezonie epidemicznym w latach 2018-2020.

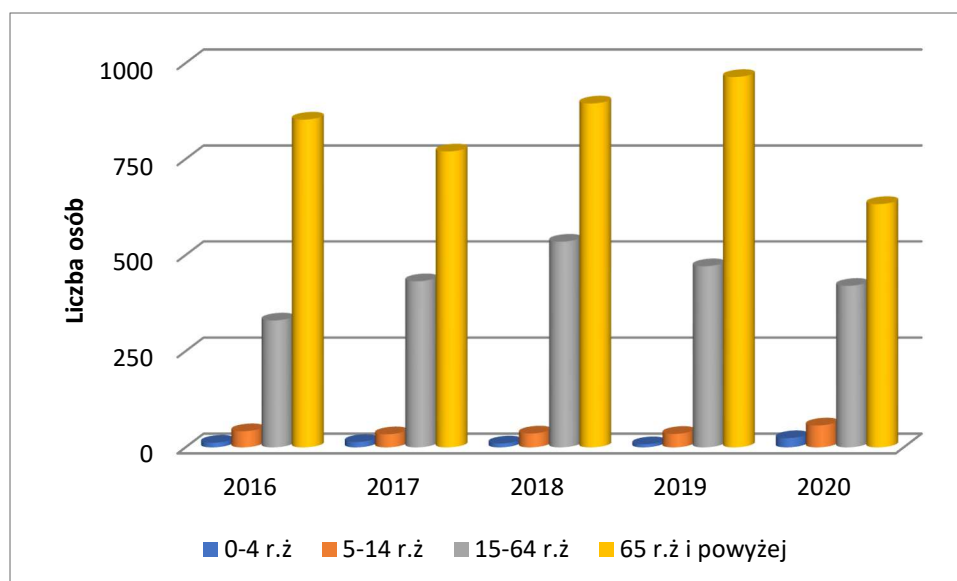
W 2020 r. najczęściej na grype i infekcje grypopodobne chorowały osoby z przedziału wiekowego od 15 do 64 roku życia (3939 zakażenia) oraz dzieci od 5 do 14 roku życia (1 297 zakażenia). Najrzadziej chorowały osoby w przedziale wiekowym 0-4 lata (1 068).

Wiek	LICZBA ZAKAŻENIA	
	Ogółem	w tym osoby skierowane do szpitala
0-4	1068	17
5-14	1297	11
15-64	3939	18
65 i więcej	1140	12
RAZEM	7444	58

Tab. Liczba zakażeń oraz hospitalizacji na grype i infekcje grypopodobne według wieku chorych w 2020 r.

W 2020 roku wykonano łącznie 1 478 szczepień p/grypie. Najliczniej szczepiącą się grupą są seniorzy w wieku 65 i więcej lat, korzystający ze szczepień dofinansowywanych przez

samorządy terytorialne. Wzrost osób zaszczepionych w grupie wiekowej 15-64, również związany jest z prowadzonym dofinansowaniem, ponieważ skorzystać mogą z niego osoby które ukończyły 60 rok życia.

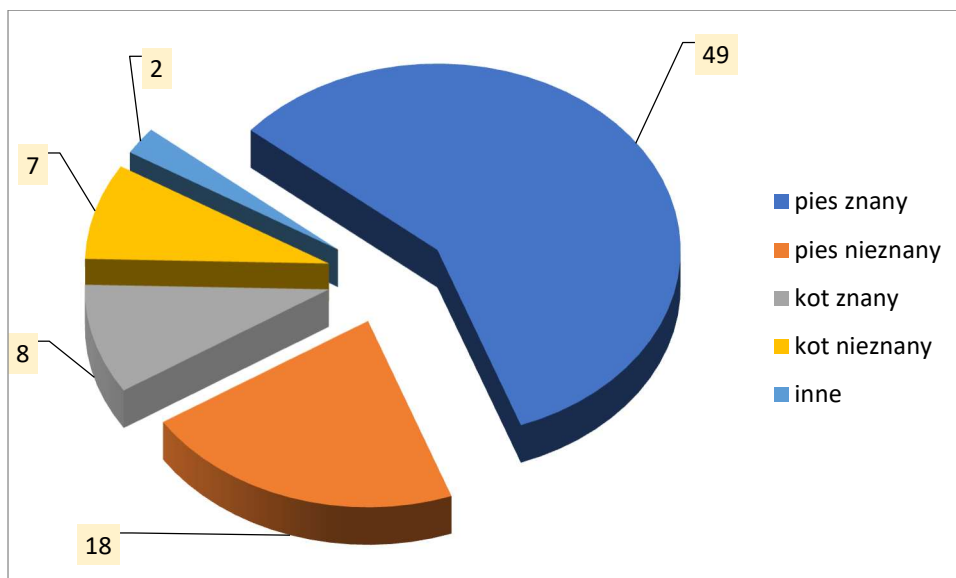
Ryc. Liczba osób zaszczepionych p/grypie w latach 2017 - 2020 w różnych grupach wiekowych.

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego podejmowano działania, prowadzące się do bieżącego monitorowania zachorowalności na grypę i infekcje grypopodobne, a w trakcie prowadzenia systemu SENTINEL - wybraną placówkę podstawowej opieki zdrowotnej zaopatrzone w materiały do pobierania próbek do badań laboratoryjnych w kierunku grypy. W okresie zagrożenia chorobami grypopodobnymi lub grypą rozpowszechniano również informacje o podejmowaniu działań profilaktycznych.

Pokąsania przez zwierzęta

Zgłoszono 84 (47 w mieście i 37 w powiecie) przypadków pokąsań ludzi przez zwierzęta „podejrzane o wściekliznę”. Sprawcami narażenia były: psy, koty, nietoperz i wiewiórka. Wszystkie narażone osoby skierowano do punktu konsultacyjnego szczepień p/wściekliznie. Podstawą podjęcia szczepień u 9 osób był kontakt głównie z nieznanymi zwierzętami (psami, kotami), a w przypadku 1 osoby kontakt z nietoperzem oraz 1 z wiewiórką. W zakresie pokąsań przez zwierzęta współpracowano ściśle z Powiatowymi Lekarzami Weterynarii.

Ryc. Liczba pokąszeń przez zwierzęta w 2020 r.

Sytuację epidemiologiczną zachorowań wywołanych przez czynniki chorobotwórcze inne, niż wirus SARS-CoV-2 podlegające obowiązkowej rejestracji na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego w 2020 r. można uznać za zadowalającą.

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych

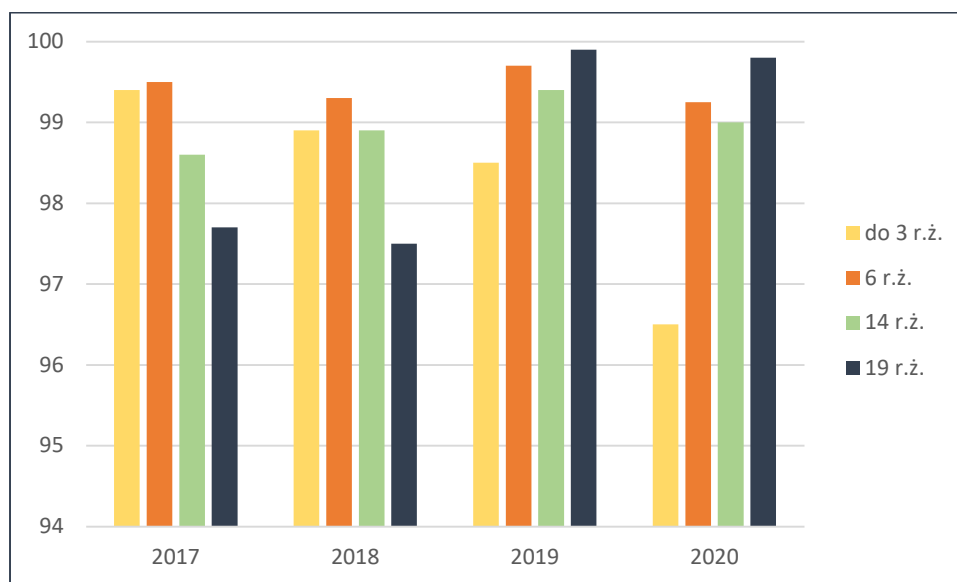
Szczepienia ochronne w Polsce realizowane są w oparciu o obowiązujący Program Szczepień Ochronnych, w ramach którego, prowadzona jest dystrybucja preparatów szczepionkowych do 20 placówek medycznych znajdujących się na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego wykonujących obowiązkowe szczepienia ochronne u dzieci i młodzieży. Podczas kontroli przeprowadzonych w punktach szczepień nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności szczepionek. Prowadzony jest systematycznie monitoring temperatury w lodówkach.

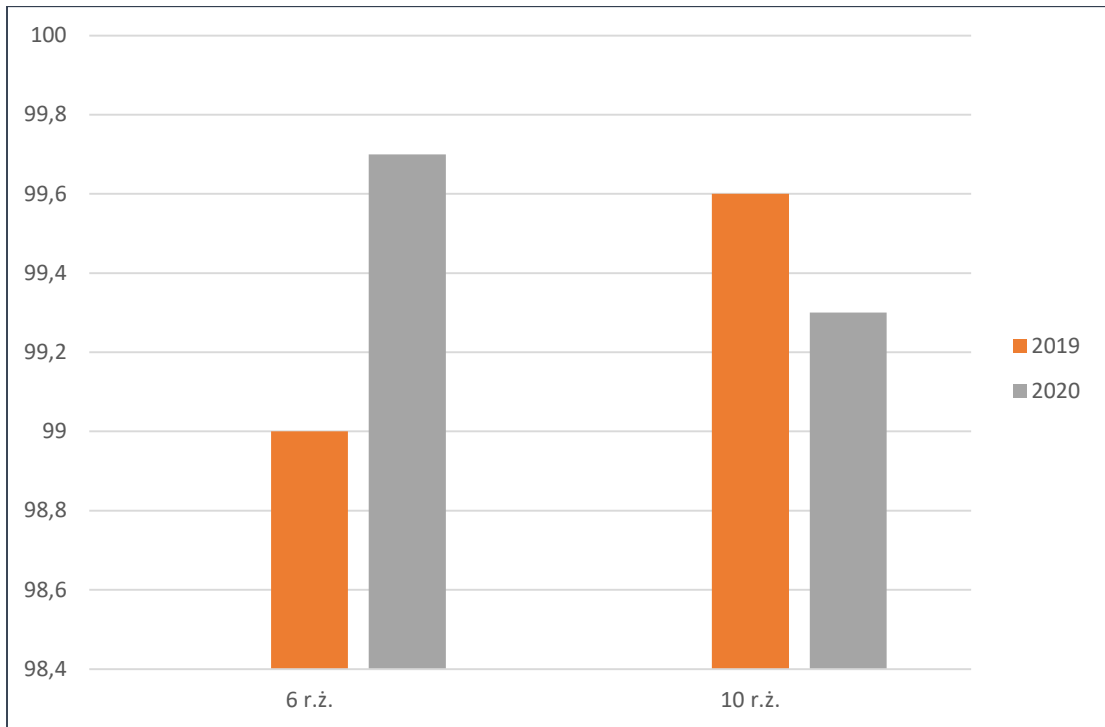
Wyszczepialność w zakresie szczepień obowiązkowych objętych Programem Szczepień Ochronnych w zależności od rodzaju szczepionki, wahała się od 95,3 % do niemal 100,0%.

U znacznej części nieszczepionych dzieci odroczenie szczepienia uwarunkowane było wskazaniami lekarskimi (ze względu na zły stan zdrowia dziecka). Natomiast niewielki odsetek dzieci nieszczepionych wynikał z decyzji rodziców - świadomie uchylających się od obowiązku podjęcia szczepień - motywujących swoje działania odrębnością kulturową, religijną lub etniczną oraz przekonaniem o szkodliwym oddziaływaniu szczepionek na organizm ich dziecka. Niestety, od kilku lat obserwuje się rosnący trend w odniesieniu do liczby osób uchylających się od szczepień, utrzymujący się zarówno w województwie łódzkim jak i w Polsce.

Odporność poszczepienna ma istotne korzyści indywidualne, ale także znaczenie populacyjne ze względu na tzw. odporność zbiorowiskową polegającą na zmniejszaniu szans na zachorowanie wśród osób, które nie mogły być zaszczepione z powodu licznych przeciwwskazań zdrowotnych. Realne zagrożenie dla odporności zbiorowiskowej, uzyskanej poprzez szczepienia ochronne, stanowią osoby uchylające się od obowiązku szczepień, stąd konieczność edukowania społeczeństwa w zakresie korzyści zdrowotnych wynikających ze szczepień.

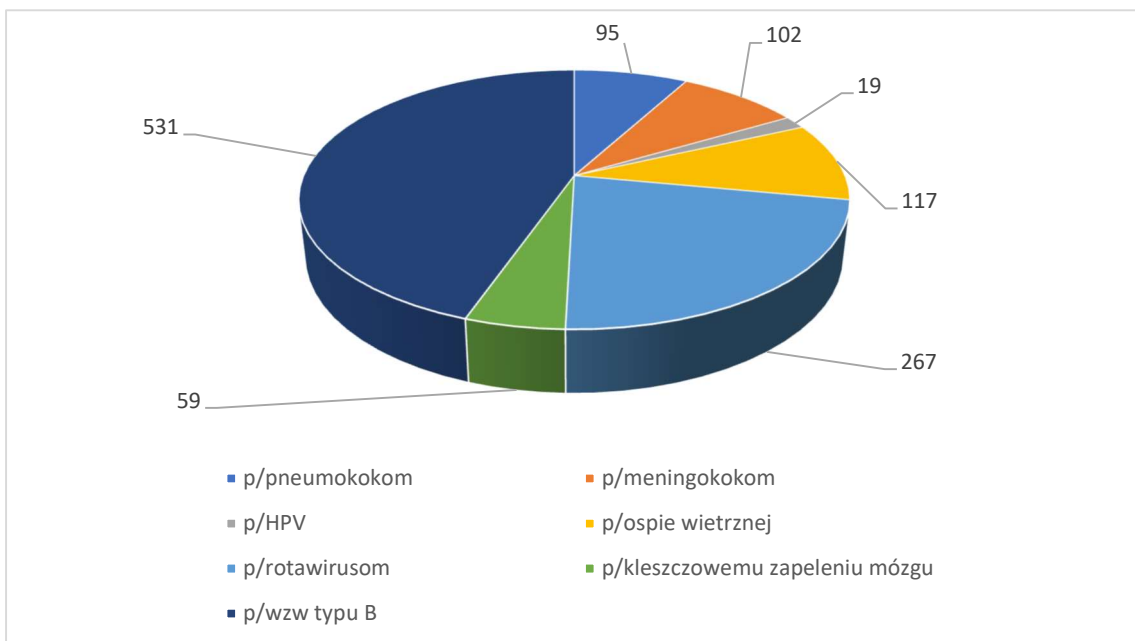
Ryc. Odsetek dzieci zaszczepionych przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis w latach 2017-2019 w poszczególnych grupach wiekowych (%).

Ryc. Odsetek dzieci uodpornionych przeciwko odrze, śwince i różyczce w 6 i 10 roku życia w latach 2019-2020.

Szeroko rozumiana profilaktyka chorób zakaźnych osiągnięta jest między innymi poprzez wykonywanie zalecanych szczepień ochronnych. Powszechność korzystania z takiej prewencji ograniczana jest wysokimi kosztami zakupu szczepionek.

Od 2017 r. realizowane są w ramach Programu Szczepień Ochronnych (PSO) szczepienia przeciw pneumokokom. W 2020 r. przeciw pneumokokom w ramach szczepień nieodpłatnych zaszczepiono 456 dzieci urodzonych w 2020 r., zaś ze szczepień zalecanych skorzystało 95 osób.

Ryc. Szczepienia zalecane w populacji ogólnej wykonane na terenie miasta i powiatu w 2020 roku (l. osób).

W 2020 r. zostało poddanych szczepieniom zalecanym p/HPV 19 dzieci, z czego 17 z nich stanowiły dziewczynki, zaś pozostałe 2 osoby to chłopcy. Odnosząc się do szczepień zalecanych p/WZW typu B znaczną większość stanowiły osoby powyżej 30 r.ż. (521 osoby), zaś pomiędzy 20-29 r.ż. było to zaledwie 10 osób.

Niepożądany odczyn poszczenienny (NOP) to niepożądany objaw chorobowy pozostający w związku czasowym z wykonanym szczepieniem. Za powiązanie czasowe uznaje się zaburzenia stanu zdrowia, które wystąpiły w okresie 4 tygodni po podaniu szczepionki z wyjątkiem odczynów po szczepieniu BCG. Od 1995 roku prowadzony jest system ścisłego monitorowania NOP. Na potrzeby prowadzonego nadzoru epidemiologicznego wprowadzono kryteria rozpoznawania niepożądanych odczynów poszczeniennych, które obejmują trzy rodzaje: ciężkie, poważne, łagodne.

W 2020 roku na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego zgłoszono 1 przypadek NOP-u, który zakwalifikowany został jako NOP łagodny.

III. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH

Działalność kontrolno-represyjna

W 2020 roku harmonogram kontroli ujmował 103 obiekty służby zdrowia, tj. Wojewódzki Szpital Zespolony im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach z 22 oddziałami klinicznymi (17 diagnostycznych i 5 pomocniczych) oraz 102 zakłady leczenia otwartego. Kontrole miały być przeprowadzone zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem do marca 2020 roku przez pracowników Sekcji Nadzoru Epidemiologicznego. Znacząca większość kontroli dotyczyła stanu sanitarno-technicznego obiektów, utrzymania czystości pomieszczeń i wyposażenia, postępowania z bielizną, postępowania z odpadami medycznymi, procesów dezynfekcji i sterylizacji. Przeprowadzono również kontrole w zakresie wykonawstwa szczepień ochronnych, zgłaszalności przypadków chorób zakaźnych oraz nadzoru nad osobami ze styczności z chorymi na wirusowe zapalenie wątroby (WZW) jak również nad nosicielami wirusowego zapalenia wątroby typu B (HBV) oraz wirusowego zapalenia wątroby typu C (HCV).

Jednakże z uwagi na zaistniałą sytuację epidemiczną na terenie kraju oraz zarządzenie Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w sprawie zalecenia zaprzestania wykonywania urzędowych kontroli oraz poboru próbek w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego na terenie województwa łódzkiego odstąpiono od przeprowadzania kontroli w nadzorowanych obiektach. Ze względu na trwający stan epidemii i zmieniony charakter pracy w podmiotach leczniczych (udzielanie porad telefonicznych przez lekarzy oraz przyjmowanie pacjentów tylko w stanie zagrożenia zdrowia i życia) kontrole zaplanowane zgodnie z harmonogramem kontroli na rok 2020 nie były realizowane. Sytuacja ta nie dotyczyła kontroli interwencyjnych.

Stan epidemii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej wymagał podjęcia działań kontrolnych w zakresie przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z przeciwdziałaniem szerzenia się zakażeń. Łącznie wszyscy pracownicy Oddziału Nadzoru Sanitarnego PSSE w/m przeprowadzili 4 297 kontroli. Pracownicy Sekcji Nadzoru Epidemiologicznego przeprowadzili na nadzorowanym terenie 7 kontroli w obiektach takich jak: apteka, poradnia medycyny pracy, poradnia ortopedyczno-urazowa, zespół poradni specjalistycznych przy ul. Rybickiego, poradnia laryngologiczna oraz pracownia diagnostyki obrazowej. W wyżej wymienionych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadmienić należy, że w każdym nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skierniewicach obiekcie podmiotu leczniczego jest wyznaczony personel medyczny odpowiedzialny za zapewnienie i kontrolę przestrzegania w nim prawidłowego stanu sanitarnego i p/epidemicznego. W przychodniach są to pielęgniarki koordynujące lub kierownik przychodni, w szpitalu pielęgniarki epidemiologiczne, w prywatnych podmiotach leczniczych właściciel lub osoba przez niego upoważniona.

Stan techniczny i funkcjonalność pomieszczeń

Wojewódzki Szpital Zespolony im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach

Większość oddziałów zorganizowana jest prawidłowo pod względem epidemiologicznym. Oddziały posiadają dostateczną ilość gabinetów zabiegowych, zespołów sanitarnych (odrębnych dla pacjentów i personelu), brudowników i pomieszczeń pomocniczych. W 2020 roku przeprowadzono kontrole min. W oddziale chorób wewnętrznych I (główny budynek), oddziale chorób wewnętrznych II i geriatryi z oddziałem gastroenterologicznym, oddziale ortopedyczno-urazowym, oddziale laryngologicznym, oddziale położniczo-ginekologicznym, bloku porodowym, oddziale noworodków, bloku operacyjnym, oddziale intensywnej terapii i anestezjologii (OITiA), oddziale dziecięcym jak również w centralnej sterylizatorni, szpitalnym oddziale ratunkowym (SOR) oraz w Zespole Poradniach Specjalistycznych Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Skierniewicach.

Pojawiające się w dalszym ciągu trudności w spełnianiu wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą wynikają z kilku przyczyn m.in. ze znacznego stopnia wyeksploatowania budynków oraz niekorzystnych rozwiązań architektonicznych (np. krzyżujące się ciągi komunikacyjne), niewystarczającej bazy lokalowej (niezupełnie dostosowanej do potrzeb szpitala).

Podobnie jak w poprzednich latach, w trakcie prowadzenia kontroli brane pod uwagę były następujące elementy: stan techniczny pomieszczeń i urządzeń, bieżąca czystość oraz stosowanie procedur higieniczno-sanitarnych.

W 2020 r. w związku z wydanymi decyzjami administracyjnymi w latach ubiegłych wykonano szereg niezbędnych działań naprawczych, modernizacyjnych i remontów, poprawiając tym samym stan sanitarno-techniczny szpitala. I tak, w oddziale chorób wewnętrznych (I) doprowadzono do należytego stanu techniczno-higienicznego: sufit w toalecie dla pacjentów, podłogi w pomieszczeniach myjni dezynfektorze, taborety i szafki przyłóżkowe dla pacjentów wraz ze stojakami do kroplówek. W oddziale ortopedyczno-

urazowym doprowadzono do należytego stanu techniczno-higienicznego: ściany i sufity we wszystkich pomieszczeniach oddziału, drzwi i futryny drzwiowe w sali opatrunkowo-gipsowej i w salach chorych.

Ponadto, z dniem 1 lutego 2020 r. nastąpiło zamknięcie i likwidacja działalności oddziału obserwacyjno-zakaźnego wraz z poradnią chorób zakaźnych, pasożytniczych i hepatologicznych Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach.

Do najlepiej zorganizowanych i nowocześnie wyposażonych oddziałów należą w dalszym ciągu oddziały: nefrologiczny ze stacją dializ, kardiologiczny, chirurgiczny, OITiA oraz położniczo – noworodkowy z salą porodów rodzinnych. W strukturach Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego funkcjonuje lądowisko dla Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, które znacznie poprawiło dostęp pacjentów do opieki medycznej.

Utrzymywaniem bieżącej czystości i porządku oraz przygotowywaniem roztworów dezynfekcyjnych w oddziałach szpitalnych zajmują się etatowi pracownicy. Szpital zaopatrzony jest w wystarczającą ilość mopów (pranych przez firmę zewnętrzną) oraz drobnego sprzętu do mycia i prac porządkowych, który jest oznakowany i przydzielony do poszczególnych oddziałów. Na podstawie przeprowadzonych kontroli stan sanitarno-porządkowy pomieszczeń szpitalnych oceniono jako dobry.

Pranie bielizny szpitalnej wykonuje firma zewnętrzna – zapewniająca jednocześnie transport (odbiór i przywóz) bielizny brudnej i czystej. Na terenie szpitala wykonuje się tylko wstępną dezynfekcję bielizny zakaźnej, segregację i przygotowanie do transportu. Wypraną bieliznę przechowuje się w części czystej magazynu z zachowaniem całkowitego rozdziału bielizny czystej od bielizny brudnej.

Postępowanie z odpadami nie uległo istotnym zmianom w porównaniu do ubiegłych lat. Odpady medyczne w szpitalu nadal segregowane są w miejscu ich powstawania i składane do pojemników jednorazowego użytku lub worków foliowych o wcześniej ustalonych kolorach. Odpady medyczne z poszczególnych oddziałów są systematycznie (przynajmniej raz na dobę) przekazywane do pomieszczenia magazynowego. Pomieszczenie to znajduje się w budynku gospodarczym, posiada osobne, zamykane wejście, zmywalne powierzchnie ścian i podłóg oraz wyposażone jest w klimatyzator. Zapewniono również urządzenie chłodnicze do przechowywania odpadów o kodzie 18 01 02 (części ciała, organy). Odpady medyczne zakaźne odbiera spółka ECO-ABC z Bełchatowa.

Profilaktyka zakażeń szpitalnych realizowana jest w szpitalu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych

u ludzi. Powołany w szpitalu Zespół i Komitet Kontroli Zakażeń Szpitalnych realizuje program nadzorowania i zapobiegania zakażeniom szpitalnym w wyczerpującym zakresie. Ustalane są zasady rejestracji czynników alarmowych, antybiotykoterapii i profilaktyki antybiotykowej. Prowadzony był również bieżący nadzór epidemiologiczny.

Sterylizacja narzędzi, bielizny operacyjnej i innych przedmiotów medycznych odbywa się metodą parową i plazmową w Centralnej Sterylizatorni WSZ posiadającej 2 przelotowe i jeden plazmowy autoklaw. Przygotowywanie sprzętu do sterylizacji (dezynfekcja narzędzi, mycie, suszenie, pakietowanie) wykonywane jest w poszczególnych oddziałach. Z bloku operacyjnego narzędzia po wstępnej dezynfekcji przywożone są w kuwetach do Centralnej Sterylizatorni, gdzie przeprowadzany jest dalszy ciąg dezynfekcji, pakietowania i sterylizacji. Pościel operacyjna pakowana jest w bloku operacyjnym i przekazywana do sterylizacji w Centralnej Sterylizatorni. Systematycznie kontrolowano skuteczność procesów sterylizacji, a rejestry wykonywanych procesów sterylizacji i testów chemicznych prowadzone były na bieżąco.

Prosektorium wchodzące w skład Zakładu Patomorfologii WSZ w Skierniewicach zapewnia 6 miejsc do przechowywania zwłok na wózkach. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń nie uległ zmianie, a bieżący stan czystości nie budził zastrzeżeń.

W związku z trwającą sytuacją epidemiologiczną w zakresie zakażeń SARS-CoV-2 na terenie kraju i ogłoszeniem stanu epidemii, decyzją Wojewody Łódzkiego z dnia 6 listopada 2020 r. w okresie od dnia 18 listopada 2020 r. do odwołania Wojewódzki Szpital Zespolony im. St. Rybickiego w Skierniewicach rozpoczął realizację świadczeń opieki zdrowotnej w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 poprzez zapewnienie 150 łóżek dla pacjentów z podejrzeniem lub potwierdzonym zakażeniem SARS-CoV-2, w tym 10 łóżek intensywnej terapii z kardiomonitorem oraz możliwością prowadzenia tlenoterapii i wentylacji mechanicznej. Mając na uwadze wskazaną wyżej decyzję, WSZ w Skierniewicach od dnia 16 listopada 2020 r. do odwołania wstrzymał planowe przyjęcia pacjentów do wskazanych oddziałów.

W grudniu 2020 r. Wojewódzki Szpital Zespolony im. S. Rybickiego poinformował, że decyzją Ministra Zdrowia został wyznaczony jako jeden ze szpitali węzłowych w zakresie realizacji szczepień przeciwko Covid-19 wśród pracowników ochrony zdrowia oraz innych grup priorytetowych wykonywanych w ramach Narodowego Programu Szczepień przeciw COVID-19.

Bloki żywienia w szpitalach

W 2020 r. zewidencjonowano 1 blok żywieniowy w szpitalu tj. kuchnię działającą w formie cateringowej jako Punkt Wydawania Posiłków przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Skierniewicach prowadzony przez firmę cateringową „GREK RTC S.A.” z siedzibą główną ul. Piątkowska 83R, 95-100 Zgierz. Zakład w roku sprawozdawczym nie był kontrolowany. Nie przeprowadzono zaplanowanej kompleksowej kontroli m.in. z uwagi na ogłoszenie stanu epidemii na terenie kraju oraz z uwagi na zarządzenie ŁPWIS.

Blok żywienia jest zatwierdzony do prowadzenia działalności w zakresie produkcji posiłków od surowca do gotowego posiłku oraz w oparciu o półprodukty i gotowe produkty z zachowaniem ciągłości łańcucha chłodniczego, pakowaniu ich w naczynia jednorazowego i wielokrotnego użytku oraz geny ze stali nierdzewnej, a także w zakresie dostarczania posiłków firmowymi środkami transportu w formie cateringowej do klientów instytucjonalnych oraz indywidualnych klientów w termo-torbach oraz innych produktów niewymagających chłodzenia w pojemnikach łatwo-zmywalnych z pokrywami. Posiłki dostarczane są do Punktu Wydawania Posiłków w WSZ w Skierniewicach codziennie o wyznaczonych godzinach przez firmę cateringową własnymi środkami transportu przystosowanymi do prawidłowego oraz bezpiecznego przewozu tych posiłków. Punkt Wydawania Posiłków składa się z tzw. głównej rozdzielni posiłków oraz kuchenek oddziałowych zlokalizowanych przy oddziałach szpitalnych. Posiłki są dostarczane do kuchenek oddziałowych w specjalistycznych termosach windą towarową przeznaczoną do transportu posiłków. Następnie posiłki są porcjowane oraz serwowane na naczyniach wielokrotnego użytku na oddziałach szpitalnych WSZ w Skierniewicach przez personel firmy cateringowej. W 10 kuchenkach oddziałowych zapewnione są profesjonalne maszyny myjąco-wyparzające oraz zamykane szafki o powierzchniach łatwo-zmywalnych do przechowywania naczyń wielokrotnego użytku. W Punkcie Wydawania Posiłków są wdrożone i utrzymywane procedury systemu HACCP, w tym prowadzone procesy mycia i dezynfekcji naczyń zgodnie z opracowanymi instrukcjami i procedurami GHP/GMP.

Kuchnia mleczna

W 2020 r. zewidencjonowano 1 kuchnię mleczną. W zakładzie w roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli. Zakład nie był planowany do kontroli kompleksowej. Kuchnia mleczna zlokalizowana jest przy oddziale dziecięcym WSZ w Skierniewicach. W kuchni mlecznej wdrożono procedury i instrukcje GHP/GMP oraz system HACCP.

Nadzór nad prawidłowym stanem sanitarnym kuchni mlecznej oraz sposobem żywienia pacjentów oddziału dziecięcego i niemowlęcego sprawuje pielęgniarka oddziałowa Oddziału Dziecięcego. Sposób przechowywania gotowych mieszanek mlecznych i herbatki, sporadycznie wykorzystywanych do żywienia niemowląt i małych dzieci (z uwagi na preferowanie karmienia piersią) bez zastrzeżeń.

Zakłady leczenia otwartego

W harmonogramie kontroli na 2020 r. ujętych było 38 niepublicznych i 16 publicznych zakładów opieki zdrowotnej, 47 gabinetów prywatnych o charakterze zabiegowym oraz 1 gabinet medyczny w zakładzie pracy chronionej.

Do marca 2020 r. łącznie przeprowadzono w nich 27 kontroli sanitarnych. Stan sanitarny tej grupy obiektów oceniono jako dobry. W miarę posiadanych środków finansowych dokonywane były przez właścicieli podmiotów leczniczych remonty, modernizacje obiektów oraz zakup nowego wyposażenia. W odniesieniu do pozostałych obiektów leczenia otwartego wydano 1 decyzję administracyjną, dotyczącą poprawy stanu sanitarno-higienicznego gabinetu zabiegowego, która została wykonana w 2020 r.

Wszystkie zakłady świadczące usługi medyczne zaopatrzone są w wodę dobrej jakości bakteriologicznej i fizykochemicznej z wodociągów sieciowych zaopatrzenia zbiorowego. Znaczna większość podmiotów leczniczych korzysta z ciepłej wody i ogrzewania z sieci ciepłowni miejskiej, a część ma własne lub wspólne kotłownie z innymi użytkownikami budynku. Na terenach wiejskich zdarzają się przypadki korzystania z podgrzewaczy elektrycznych. Nigdzie nie stwierdzono braku ciepłej wody. Ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych lub do kanalizacji sieciowej, w mieście tylko do kanalizacji miejskiej.

Odpady medyczne zbierane są w sposób bezpieczny dla personelu i środowiska w typowych pojemnikach plastikowych, a następnie przechowywane w lodówkach do czasu ich wywiezienia. Prowadzona jest dokumentacja ilości i rodzaju oddawanych odpadów. Odpady komunalne gromadzone są w kontenerach/pojemnikach i wywożone przez uprawnione firmy. Nie stwierdzono przypadków mieszania odpadów komunalnych z odpadami niebezpiecznymi.

Aktualnie w wielu podmiotach leczenia otwartego, stosowany jest wyłącznie sprzęt jednorazowy fabrycznie pakowany. Tam, gdzie używane są narzędzia wielokrotnego użytku sterylizację wykonuje się w sterylizatorach parowych. Podmioty, które nie posiadają własnych autoklawów korzystają z usług sterylizatorni Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego

w Skierniewicach. Transportem materiału do i ze sterylizacji zajmują się zleceńodawcy po dokładnym zabezpieczeniu pakietów przed wtórnym zanieczyszczeniem.

Skuteczność procesów sterylizacji we wszystkich nadzorowanych placówkach kontrolowano systematycznie. Rejestry wykonywanych procesów i testów chemicznych prowadzone były na bieżąco.

Stan sanitarno-porządkowy obiektów oceniono jako dobry. Utrzymaniem czystości zajmowali się etatowi pracownicy. Wszystkie placówki wyposażone były w drobny sprzęt do mycia i prac porządkowych. Bieżąca czystość i stan sanitarny nie budziły zastrzeżeń.

Dezynfekcja i komory dezynfekcyjne

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono prawidłowy dobór środków dezynfekcyjnych o szerokim spektrum działania, odpowiednio przechowywanych i stosowanych. Opracowane i wdrożone są procedury dezynfekcji narzędzi i materiałów oraz powierzchni.

Procesy dezynfekcji prowadzone są środkami dopuszczonymi do stosowania w placówkach opieki zdrowotnej. Przeznaczenie roztworów, środków chemicznych oraz dobór stężeń do poszczególnych rodzajów dezynfekcji jest prawidłowy. Placówki posiadają instrukcje dotyczące przygotowywania i posługiwania się środkami dezynfekcyjnymi. Stosuje się rotację środków dezynfekcyjnych, zwracając uwagę na skuteczność działania oraz bezpieczeństwo pacjentów i personelu medycznego.

IV. WARUNKI HIGIENY ŚRODOWISKA

Sytuacja epidemiologiczna w 2020 r. związana z rozprzestrzenianiem się choroby COVID-19 wymusiła konieczność podejścia elastycznego, w ramach realizowanych zadań w Sekcji Nadzoru Higieny Środowiska. Znaczne działania zostały przesunięte na rzecz zapobiegania szerzenia się i rozprzestrzeniania zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Jednak nadal priorytetem było zapewnienie ciągłości dostaw wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi o odpowiedniej jakości. Było to tym bardziej ważne, iż zwłaszcza w obecnej sytuacji epidemiologicznej, woda nie mogła stanowić czynnika zagrożenia dla odbiorców.

Główne statutowe zadania wykonywane przez Sekcję Nadzoru Higieny Środowiska PSSE w Skierniewicach stanowiły kontynuację problematyki z lat wcześniejszych. Dziedzinami o potencjalnie największym, możliwym negatywnym wpływie na zdrowie, dotyczącymi znacznych populacji ludzi była jakość wody do spożycia w zaopatrzeniu zbiorowym, jakość wody w basenie kąpielowym, sanitarno-techniczne świadczenia usług zdrowotnych (w tym postępowanie z odpadami medycznymi) oraz warunki świadczenia usług fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu. Kontynuowano kontrole obiektów użyteczności publicznej związanych ze sportem, kulturą, wypoczynkiem i transportem osobowym. Ważną i trudną dziedziną było rozpatrywanie interwencji od mieszkańców poruszających zdrowotne aspekty pobytu w lokalach mieszkalnych i uciążliwości środowiskowych.

Zaopatrzenie w wodę do spożycia

Z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju, nadzór nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi, koncentrował się nie tylko na bieżącym sprawdzaniu i ocenie wyników kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne czy poszczególne urzędy gmin, które zarządzają tymi wodociągami, ale przez cały ten okres Inspekcja Sanitarna pobierała próby wody w ramach kontroli urzędowej. Praca została tak zorganizowana aby w sytuacji wystąpienia kwestionowanej jakości wody można było podejmować działania zgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia.

Było to tym bardziej ważne, iż zwłaszcza w obecnej sytuacji epidemiologicznej, woda nie mogła stanowić czynnika zagrożenia dla odbiorców związanego między innymi ze spożyciem, czy myciem rąk.

Największy wodociąg komunalny na nadzorowanym terenie, z ujęciem i stacją uzdatniania w Skierniewicach, produkował przez cały rok wodę dobrej jakości. Nie występowały ograniczenia w dostawie wody dla odbiorców. Nie zgłaszano również interwencji ze strony odbiorców wody na niewłaściwą jej jakość.

Na obszarach wiejskich, poza fragmentem objętym siecią wodociągu skierniewickiego, funkcjonowało 29 mniejszych komunalnych wodociągów zaopatrzenia zbiorowego dostarczając wodę odbiorcom domowym oraz 7 innych wodociągów zaopatrujących obiekty użyteczności publicznej lub zakłady branży żywnościowej.

Na ogólną liczbę ok. 48 tys. mieszkańców miasta i ok. 38,5 tys. mieszkańców powiatu ziemskiego z wodociągów sieciowych korzysta, według posiadanych danych ok. 98 % z nich. Można przyjąć, że cały nadzorowany teren, poza kilkoma niewielkimi miejscowościami lub częściami miejscowości jest zwodociągowany.

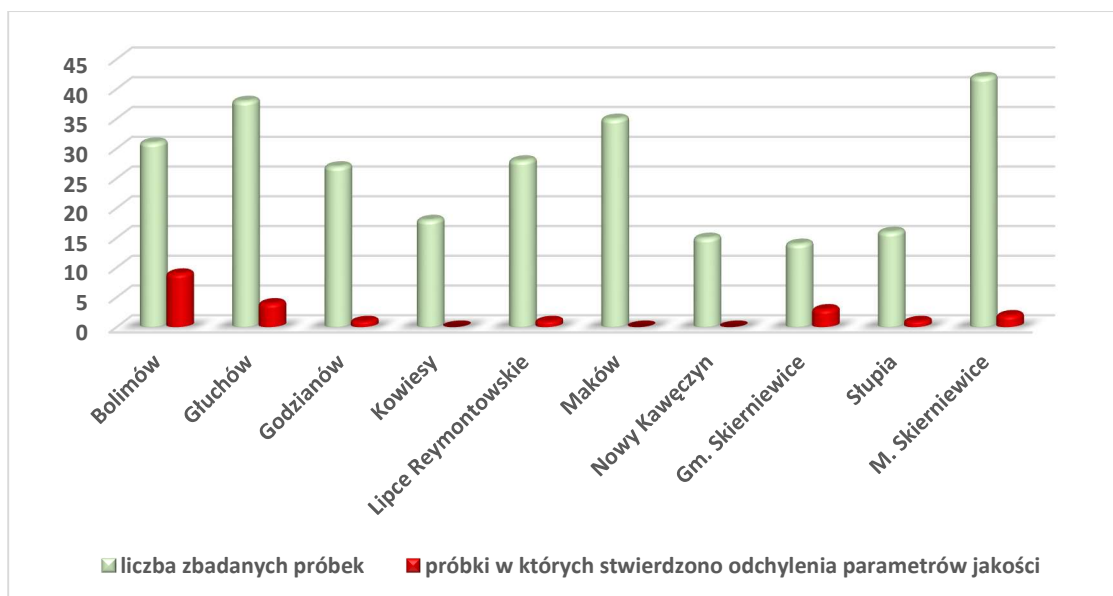
Woda ze wszystkich wodociągów zbiorowego zaopatrzenia była regularnie poddawana badaniom jakości, równoległe przez inspekcję sanitarną jak i podmioty eksploatujące te urządzenia. Wykonano badania wszystkich wymaganych parametrów z częstotliwością określoną wcześniej w harmonogramach. W razie potrzeby, w sytuacjach wskazujących na obecność naturalnych lub obcych zanieczyszczeń, pobierano próbki dodatkowe.

W 2020 r. wodociągi nie były unieruchamiane. Nie wydawano również decyzji warunkowej przydatności wody. Zanieczyszczenia występowały sporadycznie w 16 wodociągach, przeważnie w pojedynczych próbkach i w szybkim czasie uzyskiwano poprawę. Dotyczyło to wskaźników mikrobiologicznych (ogólna liczba bakterii i/lub bakterie grupy coli) w 8 wodociągach, mętności w 9 wodociągach, manganu w 2 wodociągach, żelaza w 2 wodociągach i twardości w 1 wodociągu.

Decyzji na stan sanitarno-techniczny urządzeń wodociągowych nie wydawano. W stosunku do 2 wodociągów wydano jedynie doraźne zalecenia.

Poza wodociągami komunalnymi prowadzono badania wody z 7 wodociągów lokalnych zaopatrujących obiekty użyteczności publicznej i zakłady branży żywnościowej. Woda spełniała wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia.

Ryc. Liczba zbadanych próbek do liczby próbek, w których stwierdzono odchylenia parametrów jakości w wodociągach sieciowych w roku 2020.

Basen kąpielowy i kąpielisko

Pod nadzorem jest jeden obiekt – Pływalnia „NAWA” w Skierniewicach. Obiekt zasilany jest wodą z wodociągu publicznego Skierniewice.

W 2020 r. w wodzie udostępnianej kąpiącym się na pływalni „NAWA” w Skierniewicach występowały okresowe przekroczenia dla następujących parametrów: *Pseudomonas aeruginosa*, chloroform, chlor związany. Bakterie *Legionella spp.* były czynnikiem, który w istotny sposób zwiększał ryzyko zakażenia użytkowników pływalni. Bakterie te wystąpiły w prysznicach w miesiącu sierpniu 2020 r. w badaniu w kontroli wewnętrznej. Z uwagi na wysokie wartości przekroczeń PPIS w Skierniewicach, wydał **decyzję zamykającą szatnie z natryskami (27.08.2020 r.)**. Po przeprowadzeniu natychmiastowych zabiegów czyszczenia i dezynfekcji termicznej zanieczyszczenie zostało wyeliminowane. Zarządzający pływalnią przedstawił prawidłowe wyniki badań. Przez cały rok spółka realizowała kontrolę wewnętrzną jakości wody, harmonogramy poboru zostały wcześniej zaakceptowane przez PPIS.

Na pływalni kontrolom podlegają także pomieszczenia odnowy biologicznej udostępniane klientom, w szczególności: solarium, sauna, gabinety masażu i siłownie wraz z zapleczem. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy tych pomieszczeń był odpowiedni.

W obiekcie opracowano i wdrożono procedury zapobiegające rozprzestrzenianiu się zakażeń SARS-CoV-2. Z uwagi na obowiązujące obostrzenia przez znaczną część roku obiekt ten nie był dostępny dla ogółu społeczności lokalnej.

Korzystanie z kąpielisk oraz miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli w dobie pandemii i związane z tym ryzyko rozprzestrzeniania się choroby dotyczyło zasadniczo szerzenia się infekcji drogą kropelkową i przez bezpośredni kontakt z osobą zakażoną. Kąpielisko nad Zalewem Zadębie w obecnym sezonie kąpieliskowym funkcjonowało po uprzednim wdrożeniu procedur, mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń SARS-CoV-2. Organizator kąpieliska zobowiązany był zapewnić bezpieczne warunki zarówno osobom kąpiącym się, jak również stworzyć bezpieczne warunki pracy dla pracowników kąpieliska. Egzekwowano obowiązek zakrywania ust i nosa, zachowania dystansu społecznego oraz zapewniano odpowiednią ilość środków do dezynfekcji.

Z uwagi na sytuację epidemiologiczną organizator kąpieliska dokonał przesunięcia terminu jego otwarcia. Opracowano harmonogram poboru prób w ramach kontroli wewnętrznej, który został zatwierdzony przez PPIS, wykonano komplet badań w kontroli wewnętrznej. Nie stwierdzono przekroczeń badanych parametrów wody zarówno w kontroli urzędowej, jak i wewnętrznej. Komunikaty o możliwości kąpieli na kąpielisku wydawano po każdorazowym badaniu próbek. Przekazywano je na bieżąco organizatorowi, władzom samorządowym i umieszczano w ogólnopolskim Serwisie Kąpieliskowym. Nowa infrastruktura przyczyniła się do poprawy jakości wypoczynku osób kąpiących się.

W omawianym roku brak było zgłoszeń innych organizacji (poza Skierniewicami) kąpielisk i miejsc przeznaczonych do kąpieli. Zdarzały się przypadki kąpieli w zwyczajowych miejscach, np. w rzece Rawce lub w zbiorniku Zadębie, podejmowane były na odpowiedzialność kąpiących się.

Warunki udzielania świadczeń zdrowotnych i postępowanie z odpadami medycznymi

Coroczne kontrole prowadzone w zakładach świadczących usługi lecznicze polegały na ocenie prawidłowości postępowania z bielizną, odpadami, zaopatrzenia w wodę, stanu prosektorium, stanu technicznego pomieszczeń lecznictwa ambulatoryjnego oraz otoczenia budynków. W bieżącym roku odstąpiono od przeprowadzenia kontroli w tego typu obiektach z uwagi na sytuację epidemiologiczną, a także zarządzenie Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Podobnie nie dokonano w roku bieżącym kontroli skierniewickiego szpitala. Obiekt ten nie prowadzi pralni – usługa zlecana jest firmie zewnętrznej.

Przewóz bielizny wykonuje usługodawca. Warunki zbierania i segregacji odzieży brudnej, a następnie magazynowania i wydawania bielizny czystej w ostatnich latach oceniane były pozytywnie. Pralnia ta pierze także akcesoria dla komórki sprzątającej pomieszczenia szpitala.

Odpady medyczne niebezpieczne wytwarzane przez szpital przechowywane były we właściwych warunkach, chociaż dla odpadów o właściwościach zakaźnych nie jest to chłodnia, a pomieszczenie chłodzone urządzeniem klimatyzacyjnym. Odpady odbierane są trzy razy w tygodniu - z zachowaniem maksymalnego czasu przechowywania dla temperatury do 18°C. Odpady w rodzaju „resztki ciała i organy...” przechowywane są w urządzeniu chłodniczym. Odpady medyczne zakaźne z przychodni i gabinetów lekarskich tymczasowo magazynowane są w zaadoptowanych lodówkach i przekazywane do utylizacji. Na terenie miasta i powiatu żaden zakład nie ma siedziby ani miejsca prowadzenia działalności w zakresie magazynowania lub utylizacji medycznych odpadów niebezpiecznych.

W 2020 r. kontynuowano badania jakości wody ciepłej na oddziałach łóżkowych w kierunku bakterii rodz. *Legionella spp.* wywołującej zakażenia o objawach typu zapalenia płuc. We wszystkich pobranych próbach w ramach kontroli urzędowej uzyskano wynik na poziomie bezpiecznym, nie wymagającym podjęcia dodatkowych działań. Badania w ramach kontroli wewnętrznej były wykonane w miesiącu grudniu. Celem utrzymania dobrego stanu (ograniczania stopnia zasiedlania sieci wody ciepłej przez bakterie rodzaju *Legionella spp.*) zalecono cyklicznie dokonywać przegrzania instalacji wodą o temp. powyżej 50°C .

Stan sanitarno-techniczny budynków szpitala oraz przychodni i poradni ambulatoryjnych oceniany był jako dobry. Zgodnie z danymi na koniec 2020 r. obowiązuje 1 decyzja, dotycząca awaryjnego źródła wody.

W odniesieniu do przychodni ambulatoryjnych w 2020 roku decyzji nie wydawano. Odpady niebezpieczne poza przychodniami szpitalnymi przechowywane są w przenośnych, wydzielonych urządzeniach chłodniczych, odbierane przez uprawnione firmy. Pranie brudnej bielizny przychodni przyszpitalnych jest wykonywane poza terenem powiatu. W pozostałych obiektach fartuchy prane są najczęściej we własnym zakresie, pozostała bielizna jest jednorazowa.

Usługi hotelarskie

W 2020 r. nie zanotowano uchybień w zakresie bezpieczeństwa korzystania z usług noclegowych. Nadal tylko jeden obiekt jest skategoryzowany. Warunki w kompleksach pokojowych i przyległych lub samodzielnych węzłach higieniczno-sanitarnych kontrolowanych obiektów ocenia się pozytywnie - przy uwzględnieniu znacznych różnic w standardach oferowanych usług. We wszystkich obiektach wdrożone zostały i przestrzegane są stosowne procedury zapobiegające rozprzestrzenianiu się zakażeń SARS-CoV-2.

Toalety publiczne

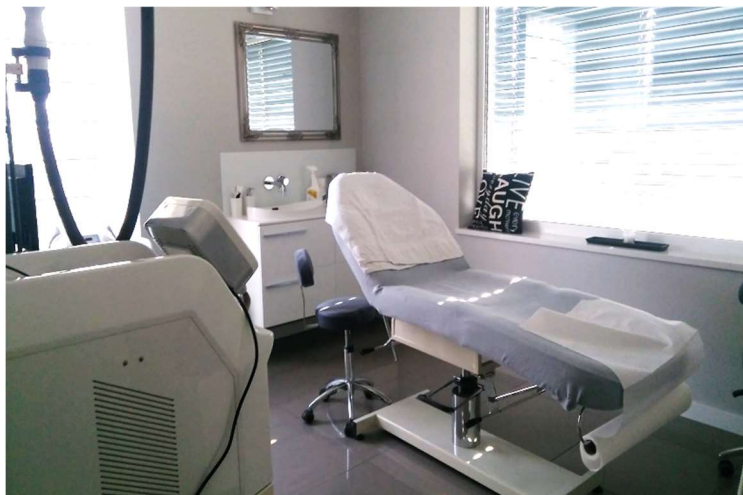
Prowadzono bieżący nadzór nad czterema publicznymi toaletami (wszystkie w Skierniewicach) oraz dwoma MOP-ami przy autostradzie A2. We wszystkich toaletach jest bieżąca woda, podłączone są do sieci kanalizacyjnej. Podczas kontroli stwierdzono zadowalający stan czystości bieżącej. Trzy toalety miejskie to pojedyncze samoobsługowe kabiny co sprzyja aktom wandalizmu i powoduje, iż okresowo są nieczynne. W 2020 r. przy kąpielisku funkcjonował kompleks pomieszczeń sanitarno-higienicznych. Ogólnodostępne toalety znajdują się w obiektach użyteczności publicznej (dworzec PKP, markety, urzędy). Ich stan podczas kontroli oceniany był pozytywnie. We wszystkich obiektach podjęto odpowiednie działania mające na celu zwiększenie częstotliwości dezynfekcji wyposażenia, zapewnienia dostatecznej ilości środków do dezynfekcji i higieny oraz wietrzenia tych pomieszczeń.

Pozostałe obiekty użyteczności publicznej oraz transport

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

Ogólna liczba obiektów: 154, skontrolowano 121 obiektów.

Warunki wykonywania tego rodzaju usług ocenia się pozytywnie. We wszystkich zakładach stosuje się środki dezynfekcyjne do narzędzi, powierzchni, a także do rąk. W kosmetyce prowadzi się również sterylizację narzędzi. O ile jest to możliwe stosowane są narzędzia jednorazowe. Pranie brudnej bielizny (fartuchy, pelerynki, ręczniki) z reguły wykonują właściciele zakładów we własnym domu. Powszechnie używane są ręczniki jednorazowego użytku. Postępowanie z odpadami niebezpiecznymi (pochodzącymi z usług kosmetycznych i tatuażu) jest analogiczne jak w służbie zdrowia. Największe potencjalne zagrożenie zdrowotne związane jest z wykonywaniem tatuaży, makijażem permanentnym oraz zakładaniem kolczyków.

W zakładach wykonujących zabiegi naruszające ciągłość tkanek wdrożone są procedury zabezpieczenia przeciwepidemicznego. Nie wpłynęły żadne informacje o przypadkach zachorowań z przyczyn leżących po stronie zakładów fryzjerskich czy kosmetycznych.

W roku sprawozdawczym w tej grupie obiektów wydano 9 zaleceń dot. m.in. opracowania procedur postępowania przy wykonywaniu zabiegów powodujących naruszenie ciągłości tkanek, postępowania z odpadami niebezpiecznymi, dokumentacji skuteczności sterylizacji - wszystkie zalecenia zostały wykonane.

W skontrolowanych obiektach warunki świadczenia usług zostały dostosowane do obowiązujących przepisów w związku z wystąpieniem stanu epidemii oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, opracowano i wdrożono stosowne procedury.

Stan czystości bieżącej stwierdzony podczas kontroli we wszystkich obiektach dobry.

Obiekty kulturalno-widowiskowe i sportowe – W stosunku do tej grupy obiektów w 2020 r. nie wydawano żadnych decyzji ani zaleceń. Stan sanitarno-porządkowy stwierdzony podczas kontroli oceniano pozytywnie. Obiekty tej grupy obecnie zapewniają, pod względem sanitarnym, właściwe warunki świadczonych usług. Z uwagi na obowiązujące obostrzenia przez znaczną część roku obiekty te były zamknięte.

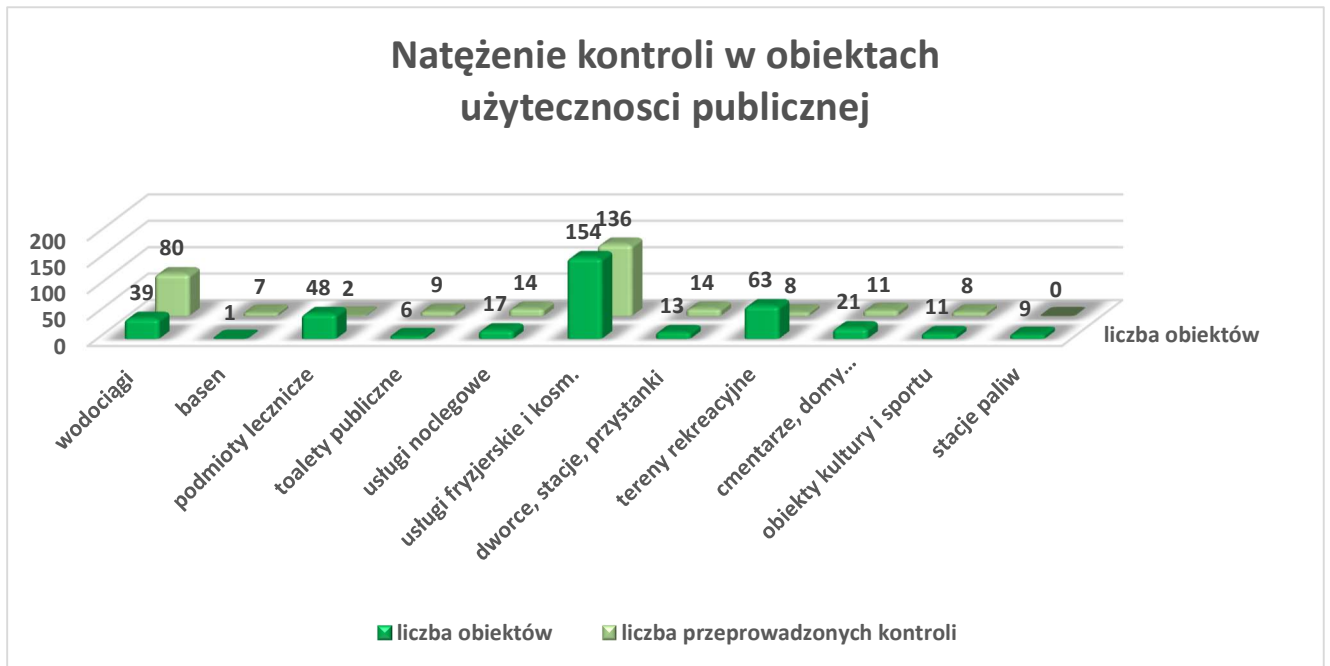
Transport osobowy, indywidualny i zbiorowy - Prowadzono kontrole środków transportu osobowego podmiotów mających swoje bazy i punkty obsługi na terenie działania PPIS w Skierniewicach oraz związanych z transportem dworców, przystanków i stacji paliw. Jednostki elektryczne przewoźników kolejowych na terenie Skierniewic są sprzątane i tylko w niewielkim stopniu myte (toalety, poręcze) na torach postojowych. Stan bez zmian.

W związku z wprowadzeniem stanu epidemii na terenie całego kraju cyklicznie przy współdziałaniu funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Skierniewicach dokonywano sprawdzania przestrzegania obowiązujących przepisów, zapobiegających rozprzestrzenianiu się zakażeń SARS-CoV-2 zarówno przez podróżnych, jak i przewoźników w pojazdach transportu zbiorowego.

Poza kilkunastoma pouczeniami, które dotyczyły głównie braku maseczki u osoby znajdującej się w pojeździe, nie stwierdzono w tym zakresie innych nieprawidłowości. Pojazdy właściwie oznakowane, stan sanitarno-porządkowy dobry.

Z uwagi na wprowadzony stan epidemii w roku bieżącym nie przeprowadzono typowych kontroli stanu czystości i porządku na terenie gmin oraz miasta Skierniewice, wykonywanych przy współdziałaniu Straży Miejskiej. Kontrole na terenie wybranych gmin i miasta wykonywano przy okazji dokonywania poboru prób wody. Kontrolami tymi objęto głównie centra miejscowości, place zabaw, przystanki autobusowe. Ogólna ocena stanu sanitarno-porządkowego była dobra.

Oprócz w/w dziedzin kontrolowano także szereg innych miejsc będących potencjalnymi obiektami ryzyka dla zdrowia publicznego jak: dom pomocy społecznej, place zabaw, cmentarze, domy przedpogrzebowe i samochody do przewozu zwłok. Uchybień nie odnotowano.

Ryc. Liczba poszczególnych obiektów użyteczności publicznej do liczny przeprowadzonych w nich kontroli w roku 2020.

Interwencje od mieszkańców

W 2020 roku ogółem wpłynęło 27 interwencji w formie pisemnej, drogą elektroniczną lub telefonicznie, dot. nieprawidłowości związanych z zakresem działania Sekcji Nadzoru Higieny Środowiska. 3 sprawy pozostały bez rozpatrzenia, kolejne 3 przekazane PSSE do wiadomości, 1 przekazano wg kompetencji do właściwego organu.

Rozpatrywane sprawy dotyczyły: niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego lokali mieszkalnych, posesji, nieprawidłowego postępowania ze ściekami i gnojowicą, niewłaściwego postępowania z odpadami komunalnymi, uciążliwości hałasowej czy uciążliwości powodowanej przez gryzonie, owady.

Wnioski:

W zakresie obiektów higieny komunalnej do najważniejszych zadań poprawy infrastruktury można zaliczyć:

1. Utrzymanie pomieszczeń przychodni specjalistycznych szpitala w dobrym stanie sanitarno-technicznym oraz zapewnienie awaryjnego źródła wody dla tego obiektu.
2. Odpowiednie wyposażenie punktów obsługi środków transportu osobowego drogowego i kolejowego (np. automatyczne myjnie czynne przez cały rok).

3. Utrzymywanie w należyтым stanie sanitarno-porządkowym tych miejsc, w których najczęściej występują pewne nieprawidłowości stwierdzone przy corocznych przeglądach czystości.
4. Ponadto w związku z koniecznością zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania zachorowań na COVID-19 oraz wywołanych nim sytuacji kryzysowych należy kontynuować dotychczasowe działania we wszystkich grupach podmiotów, tak aby mieszkańcy miasta i powiatu czuli się bezpiecznie korzystając z oferowanych usług czy też przestrzeni publicznych.

V. HIGIENA ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

Celem nadrzędnym higieny żywności i żywienia jest zapobieganie chorobom zakaźnym i nie zakaźnym, wynikającym ze spożywania żywności o nieodpowiedniej jakości. Główne działania ukierunkowano na zapewnienie bezpieczeństwa w zakresie produkowanej żywności, żywienia, produktów kosmetycznych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W 2020 roku do podstawowych zadań należało wykonywanie czynności związanych z realizacją zadań powierzonych Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Skierniewicach, a w szczególności:

- ocena warunków sanitarno-higienicznych i technicznych zakładów produkcji, dystrybucji, sprzedaży, transportu środków spożywczych; produktów kosmetycznych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- ocena jakości zdrowotnej produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności, materiałów do kontaktu z żywnością, w tym poprzez ocenę wizualną w trakcie kontroli sanitarnych i kontroli laboratoryjnych próbek pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu lub nie zaplanowanych rozpatrywanych w ramach interwencji konsumentów,
- ocena importowanych i eksportowanych środków spożywczych pochodzących spoza UE i wysyłanych poza UE w ramach granicznej kontroli sanitarnej, w tym poprzez przeprowadzanie wstępnej oceny organoleptycznej i/lub laboratoryjnej próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli żywności na wnioski przedsiębiorców i dopuszczanie ich do obrotu,
- monitorowanie wycofanej z obrotu żywności, produktów kosmetycznych oraz przedmiotów użytku w ramach systemu wczesnego ostrzegania o pojawiających się produktach niebezpiecznych na rynku (system RASFF, RAPEX),
- rejestracja i zatwierdzanie nowo otwartych zakładów branży żywnościowej, w tym dotyczących produkcji pierwotnej,
- realizacja przedsięwzięć zaplanowanych corocznie w planie zasadniczych zamierzeń w oparciu o wytyczne GIS na rok 2020.

Ponadto w związku z ogłoszeniem w dniu 20 marca 2020 r. stanu epidemii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, zadania Sekcji Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych (SNBŻŻiPK) zostały przekierowane na prowadzenie wszelkich

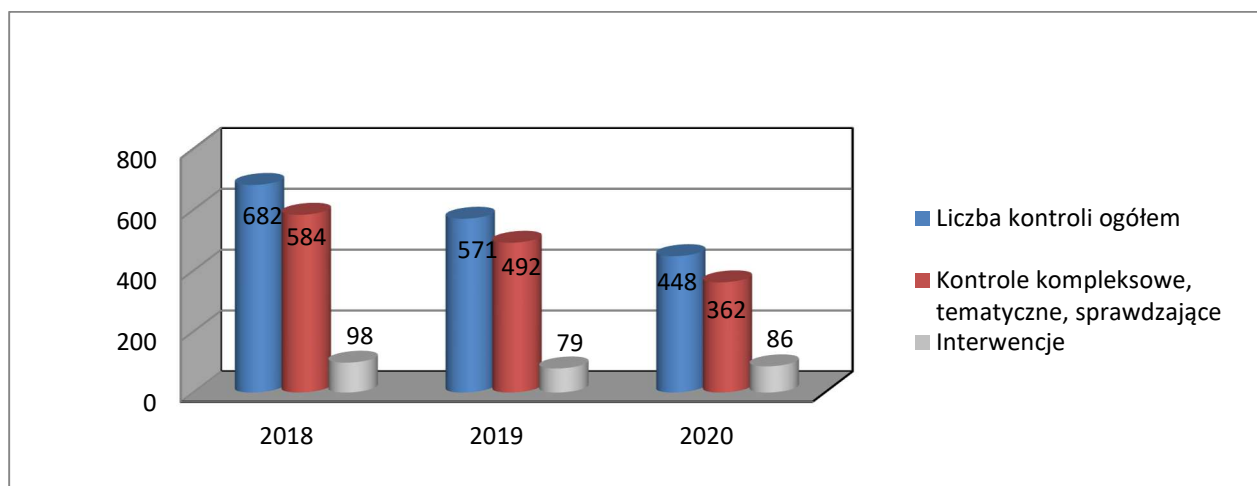
działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się nowych zakażeń wirusa SARS-CoV-2. Do działań tych należało m.in.:

- bieżący nadzór sanitarny w obiektach użyteczności publicznej oraz sprawdzanie przestrzegania nakazów wymaganych przepisami prawa,
- czynny udział w prowadzeniu dochodzeń epidemiologicznych, tj. zbieranie wywiadów, wprowadzanie uzyskanych danych do systemów informatycznych (EWP/SEPIS),
- rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dla ogółu społeczeństwa celem mobilizacji lokalnej społeczności do przestrzegania reżimu sanitarnego,
- pełnienie dyżurów telefonicznych celem udzielania informacji petentom.

Stan sanitarny w obszarze żywności i żywienia

Sytuacja w obszarze bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego jest zadawalająca. W roku sprawozdawczym przeprowadzono ogółem:

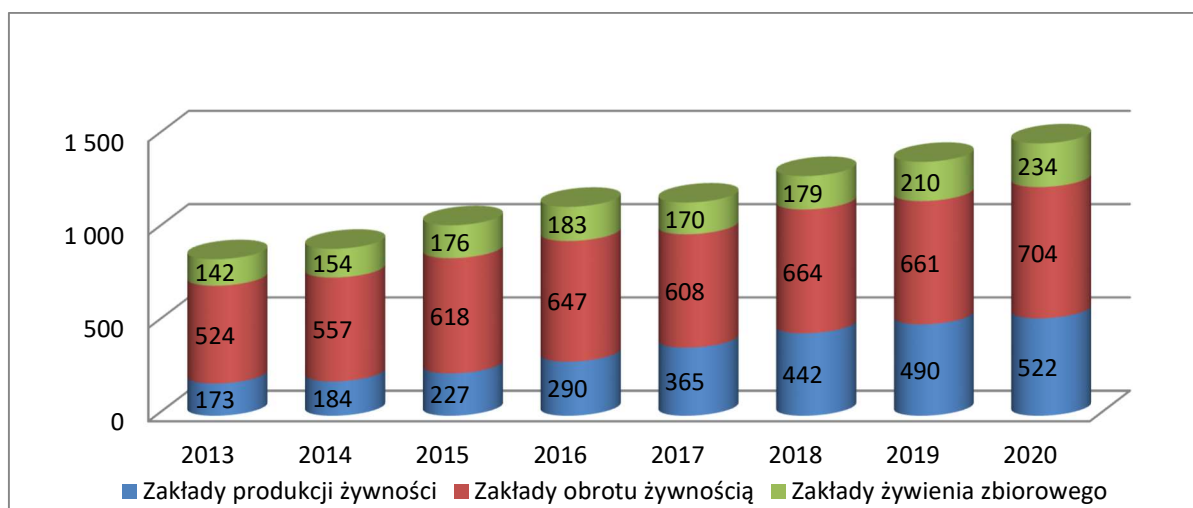
- **448 kontroli sanitarnych w 312 zakładach** sektora spożywczego i zakładach obrotu kosmetykami,
- **2 kontrole** w zakładach nie objętych nadzorem PPIS w Skierniewicach
- oraz **26 kontroli w ramach granicznej kontroli** (22 – import, 4 – eksport).

Ryc. Liczba kontroli sanitarnych ogółem do liczby kontroli kompleksowych, tematycznych, sprawdzających i interwencyjnych w zakładach branży żywnościowej w latach 2018-2020

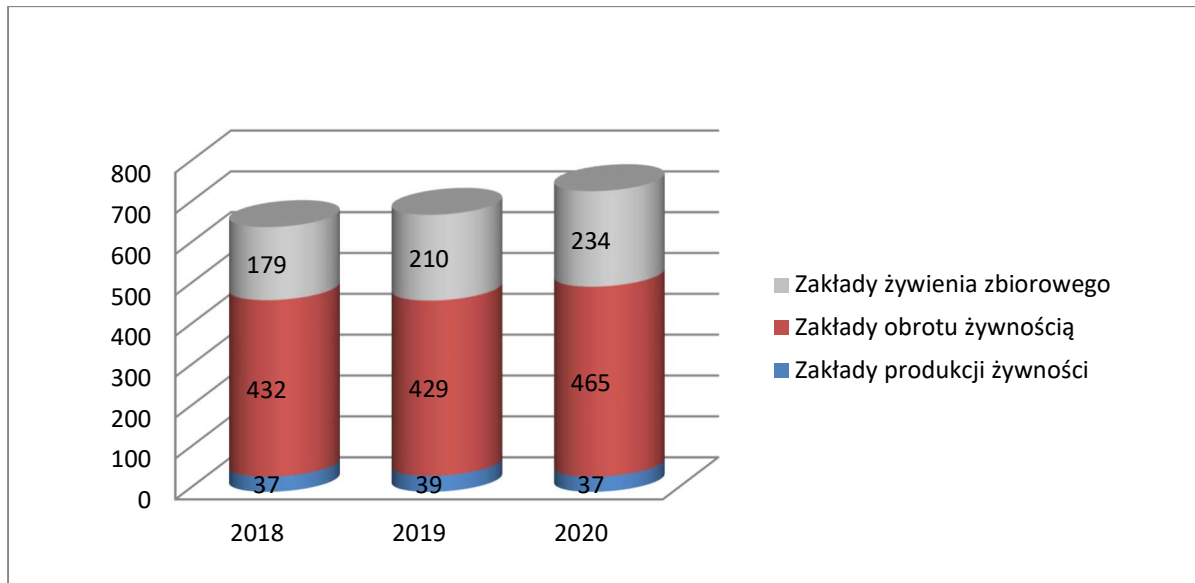
W ramach opracowanych i wdrożonych systemów GHP (dobrej praktyki higienicznej) i GMP (dobrej praktyki produkcyjnej) wszelkie działania, które muszą być podjęte, i warunki

higieniczne, które muszą być spełniane na wszystkich etapach produkcji i/lub obrotu, zapewniają wprowadzanie do obrotu żywności bezpiecznej dla konsumenta. Sukcesywnie zmniejsza się liczba stwierdzanych nieprawidłowości sanitarno-technicznych i higienicznych w obiektach produkcji i obrotu żywnością. Właściciele zakładów, mimo kryzysu ekonomicznego w Polsce z powodu pandemii Covid – 19, modernizują zakłady na miarę swoich możliwości finansowych i usuwają bieżące niezgodności.

Ryc. Liczba zakładów branży żywnościowej w podziale na zakłady produkcji żywności, obrotu żywnością oraz żywienia zbiorowego z obowiązującymi zasadami GHP/GMP w latach 2013-2020

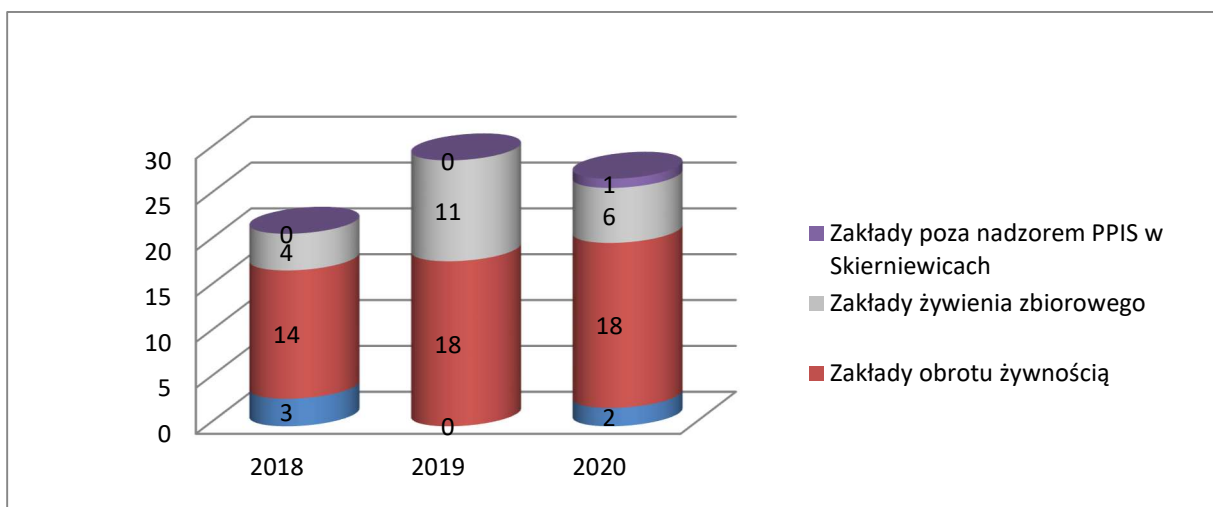
W trakcie kontroli sanitarnych w zakładach branży żywnościowej zwracano uwagę na obowiązek opracowania i wdrożenia zasad systemu HACCP zapewniającego bezpieczeństwo produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności, w tym wyznaczenia krytycznych punktów kontroli (CCP). Aktualnie system HACCP w pełni wdrożono i jest on przestrzegany w 737 zakładach (w 2019 r. - 679 zakładów). U pozostałych przedsiębiorców (głównie w nowo otwartych obiektach funkcjonujących w oparciu o decyzje zatwierdzające warunkowe) powyższe systemy są w trakcie opracowywania i wdrażania.

Ryc. Liczba zakładów branży żywnościowej w podziale na zakłady produkcji żywności, obrotu żywnością oraz żywienia zbiorowego z funkcjonującym systemem HACCP w latach 2018-2020

W przypadku stwierdzenia zaniedbań sanitarno-higienicznych na właścicieli obiektów nakładano mandaty karne. Ogółem nałożono **27 mandatów karnych na łączną sumę 5800 zł** (w 2019 r. 29 mandatów na łączną sumę 7100 zł) Wniosków do WSSE w Łodzi o nałożenie kary pieniężnej oraz do sądu nie kierowano.

W zakładach o niewłaściwym stanie technicznym wydano **30 decyzji administracyjnych** nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego, w tym **1 decyzję** w sklepie obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu żywnością (w 2019 r. wydano ogółem 28 decyzji).

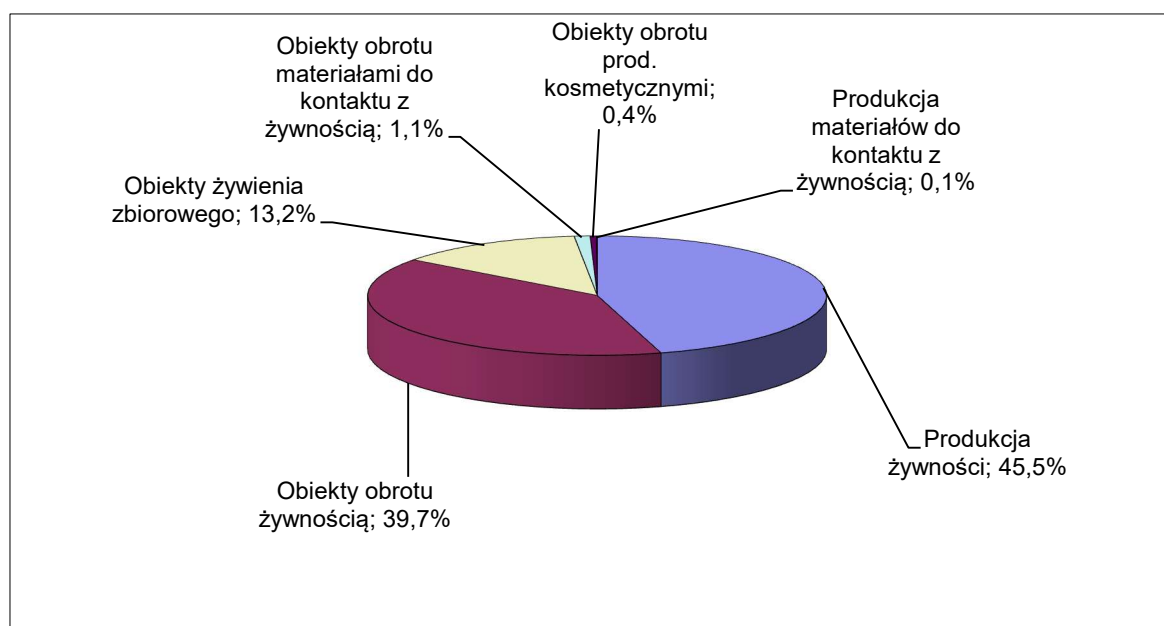
Ryc. Liczba wystawionych mandatów karnych za stwierdzone nieprawidłowości w zakładach branży żywnościowej w podziale na zakłady produkcji żywności, obrotu żywnością oraz żywienia zbiorowego w latach 2018-2020

W 2020 r. trosce o zdrowie konsumenta **zbadano laboratoryjnie i oceniono** ogółem **251 próbek żywności** – żadnej z próbek nie zdyskwalifikowano (w 2019 r. zbadano 349 próbek, z czego zdyskwalifikowano 3 próbki). Na przestrzeni kilku lat próbki żywnościowe są sporadycznie kwestionowane. Ponadto w ramach urzędowej kontroli zbadano **3 próbki produktów kosmetycznych oraz 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**. Próbki pod względem przebadanych parametrów były produktami o właściwej jakości zdrowotnej, a ich znakowanie oceniono jako prawidłowe.

Nadzór nad zakładami branży żywnościowej i produktów kosmetycznych

Ogółem nadzorem objęto **1799** (w 2019 r. 1706) zakładów żywnościowych oraz dystrybutorów materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością i produktów kosmetycznych tj.:

- produkcji żywności 819 (2019 r. 791), w tym produkcji pierwotnej 783 (2019 r. 755)
- obrotu żywnością 714 (w 2019 r. 664),
- żywienia zbiorowego 237 (w 2019 r. 218), w tym zamkniętego 116 (w 2019 r. 113),
- produkcji materiałów do kontaktu z żywnością 1 (w 2019 r. 1),
- obiekty obrotu materiałami do kontaktu z żywnością 20 (w 2019 r. 24),
- obiekty obrotu produktów kosmetycznych 8 (w 2019 r. 9).

Ryc. Liczba zakładów nadzorowanych na terenie działania PPIS w Skierniewicach w 2020 r.

Zakłady produkcji żywności

- *piekarnie,*
- *ciastkarnie,*
- *wytwórnie i automaty do lodów,*
- *wytwornie wyrobów cukierniczych,*
- *młyny i inne wytwórnie żywności,*
- *przetwórnice owocowo-warzywne,*
- *gospodarstwa rolne z produkcją pierwotną pochodzenia roślinnego.*

Podczas kontroli sanitarnych zwracano szczególną uwagę na jakość surowców stosowanych do produkcji, identyfikację dostawców i odbiorców, prawidłowość procesów technologicznych, oznakowanie wyrobu gotowego, sprawność maszyn i urządzeń szczególnie chłodniczych oraz przestrzeganie zasad GHP/GMP i stan utrzymywania procedur systemu HACCP, który rozszerzono o zasady bezpieczeństwa przeciwepidemicznego.

Stan sanitarno-techniczny i higieniczny zakładów oceniono jako zgodny z wymaganiami. W 1 piekarni za niewłaściwy stan higieniczny zastosowano karanie mandatowe oraz wydano decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego. Ponadto w 1 wytwórni lodów zastosowano karanie mandatowe za niewłaściwą higienę personelu i stosowanie do produkcji przeterminowanych surowców. W obydwu przypadkach przeprowadzono kontrole sprawdzające, które potwierdziły usunięcie nieprawidłowości. Ogółem pobrano do badań laboratoryjnych 54 próbki żywnościowe, próbki nie były kwestionowane.

System HACCP funkcjonuje w 37 obiektach produkcji żywności. W obiektach produkcji pierwotnej (uprawa warzyw, zbóż, owoców i pieczarek) obowiązują zasady dobrej praktyki higienicznej w ramach dobrej praktyki rolniczej (GAP).

Zakłady obrotu żywnością

- sklepy spożywcze, w tym markety,
- kioski spożywcze,
- magazyny hurtowe,
- obiekty ruchome i tymczasowe,
- środki transportu,
- apteki i sklepy zielarskie
- sprzedaż na odległość (internetowa).

Corocznie wzrasta liczba nowych oraz zmodernizowanych sklepów, przez co uzyskuje się poprawę ich funkcjonalności, stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia oraz higienę sprzedaży żywności. Odnotowuje się stale zwiększającą liczbę nowoczesnych urządzeń chłodniczych z automatyczną regulacją, co poprawia warunki przechowywania środków spożywczych łatwo psujących się i umożliwia ich właściwą segregację. Corocznie zwiększa się również liczba sklepów wyposażonych w klimatyzację mającą bezpośredni wpływ na poprawę warunków technicznych lokali, co w konsekwencji prowadzi do poprawy warunków sprzedaży środków spożywczych oraz komfortowego robienia zakupów. Podczas kontroli sanitarnych zwracano uwagę na stan techniczny i higieniczny zakładów, w tym daty minimalnej trwałości/terminy przydatności do spożycia produktów nietrwałych mikrobiologicznie. Podczas czynności kontrolnych sprawdzano legalność i identyfikowalność wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego, w tym mięsa z dzików w związku z występowaniem przypadków ASF (afrykański pomór świń) na terenie kraju. Weryfikowano również wartości temperatur w urządzeniach chłodniczych przy użyciu wzorcowanych termometrów oraz sprawdzano przestrzeganie zasad bezpieczeństwa przeciwepidemicznego. Sporadycznie udzielano instruktażu oraz pouczano przedsiębiorców odnośnie przestrzegania obostrzeń, nakazów i zakazów obowiązujących w sektorze handlu.

Prawie we wszystkich skontrolowanych obiektach obrotu żywnością są opracowane i wdrożone zasady GHP oraz sporządzane zapisy z ich przestrzegania. Wg arkusza oceny stanu sanitarnego wszystkie skontrolowane zakłady obrotu żywnością oceniono jako zgodne

z wymaganiami. Do badań laboratoryjnych pobrano 188 próbek żywności, 2 próbki materiałów do kontaktu z żywnością oraz 3 próbki produktów kosmetycznych. Próbek nie kwestionowano.

W działalności kontrolno - represyjnej w zakładach obrotu żywnością wydano ogółem **12 decyzji** administracyjnych, w tym:

- 1 decyzję w hurtowni spożywczej w sprawie wycofania z rynku „frytury gastronomicznej” 100% olej palmowy rafinowany,
- 7 decyzji nakazujących doprowadzenie do właściwego stanu technicznego pomieszczeń i/lub wyposażenia, urządzeń chłodniczych, sprzętu,
- 1 decyzję przedłużającą wykonanie nakazu,
- 1 decyzję odmowy zatwierdzenia,
- 2 decyzje warunkowego zatwierdzenia zakładu.

W roku sprawozdawczym 5 decyzji PPIS w Skierniewicach nakazujących doprowadzenie do właściwego stanu technicznego zostało wykonanych w całości, natomiast 2 decyzje są w trakcie realizacji. Za stwierdzone nieprawidłowości higieniczne nałożono ogółem 18 mandatów na łączną kwotę 3 600 zł, w tym 17 mandatów nałożono w sklepach spożywczych z uwagi na:

- niewłaściwe warunki przechowywania żywności, głównie łatwo ulegającej zepsuciu,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- niezachowany stan sanitarny w pomieszczeniach sklepowych,
- oferowanie do sprzedaży środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia i/lub dacie minimalnej trwałości,
- brak identyfikowalności,
- niewłaściwą higienę personelu oraz nieprzestrzeganie procedur systemu HACCP.

Wspólnie z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej rozpatrzono interwencję dotyczącą nielegalnego rozbioru mięsa w sklepie, niewłaściwego przechowywania wędlin i innych środków spożywczych oraz niewłaściwego stanu sanitarnego środka transportu wykorzystywanego do przewozu żywności. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości sanitarno-higienicznych przedsiębiorcę ukarano 2 mandatami karnymi na kwotę 1000 zł. Ponadto w związku z kolejną interwencją dot. wprowadzania do obrotu środków spożywczych bez oznakowania ze środka transportu na targowisku miejskim w Skierniewicach ustalono, że w obiekcie wprowadzane były do obrotu wyroby mięsne produkowane przez właścicieli RPS

bez okazania decyzji zezwalającej do prowadzenia w/w działalności – sprawę przekazano zgodnie z kompetencjami do właściwego terenowo PPIS. W trakcie kontroli za niewłaściwe warunki sprzedaży oraz brak identyfikowalności produktów wprowadzanych do obrotu nałożono 1 mandat w wysokości 300 zł. Wszystkie uchybienia natury sanitarno-higienicznej w zakładach obrotu żywnością zostały usunięte w terminie niezwłocznym, co potwierdziły przeprowadzone kontrole sprawdzające.

Zakłady żywienia zbiorowego

Otwarte:

*restauracje, bary, pizzerie,
punkty małej gastronomii,
pijalnie piwa,
bufety,
kebaby.*

Zamknięte:

*Szpital, DPS,
bufety, żłobki,
stołówki przedszkolne,
stołówki szkolne,
stołówki pracownicze,
obozy letnie i zimowe*

Wśród **237 nadzorowanych obiektów** skontrolowano 83 zakłady żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego, sporządzono 98 kontroli sanitarnych, podczas których szczególną uwagę zwracano na:

- jakość zdrowotną oraz pochodzenie surowców używanych do produkcji,
- warunki przechowywania surowców, półproduktów i gotowych potraw,

- prawidłowość procesów technologicznych na poszczególnych etapach produkcji,
- przestrzeganie zasad GHP/GMP, w szczególności instrukcji mycia i dezynfekcji powierzchni sykających się z żywnością, sprzętu, naczyń stołowych, higieny personelu z uwzględnieniem wytycznych GIS w związku z epidemią
- sposób gromadzenia i usuwania odpadów pokonsumpcyjnych i poprodukcyjnych,
- prawidłowość dokumentowania czynności opisanych w GHP/GMP i systemie HACCP,
- sposób informowania konsumentów na temat zawartych w żywności substancjach alergennych lub produktach powodujących alergie lub reakcje nietolerancji,
- przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w miejscach publicznych,
- system traceability, w tym identyfikowalność mięsa w kontekście ASF,
- warunki sanitarne dostarczania żywności do konsumentów w ramach realizacji zamówień „na wynos”.

W skontrolowanych zakładach żywienia zbiorowego dla klientów były dostępne informacje o substancjach lub produktach powodujących alergie lub reakcje nietolerancji, prowadzono właściwą dezynfekcję naczyń wielokrotnego użytku oraz dokumentację umożliwiającą identyfikację dostawców żywności. Naczynia jednorazowego użytku były prawidłowo oznakowane i przechowywane. Oceniano jadłospisy oraz sprawdzano przestrzeganie wymagań zawartych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży.

W kilkunastu przypadkach stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-techniczne i higieniczne, co skutkowało wydaniem **17 decyzji zarządzających** (11 w żywieniu otwartym i 6 w żywieniu zamkniętym), w tym:

- 7 warunkowego zatwierdzenia zakładu,
- 4 decyzje przedłużenia warunkowego zatwierdzenia z uwagi na brak opracowanego i wdrożonego systemu HACCP,
- 3 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, urządzeń chłodniczych i sprzętu,
- 2 decyzje przedłużające termin wykonania decyzji,
- 1 decyzję odmowną w zakresie przedłużenia terminu wykonania decyzji.

W przypadku stwierdzenia niezachowanego stanu sanitarno-higienicznego urządzeń, drobnego sprzętu produkcyjnego, nieprzestrzegania higieny przy sporządzaniu i serwowaniu potraw, przechowywania żywności w nieprawidłowych temperaturach zastosowano ogółem 5 mandatów karnych na łączną sumę 1450 zł w restauracjach oraz 1 karanie mandatowe na kwotę 200 zł w stołówce przedszkolnej (brak właściwej higieny personelu). Uchybienia usunięto niezwłocznie, co potwierdziły kontrole sprawdzające. Zbadano laboratoryjnie 12 próbek potraw w związku z interwencjami – próbki nie były kwestionowane.

Graniczna Kontrola Sanitarna (import i eksport)

W ramach kontroli granicznej importowanych środków spożywczych w 2020 roku dokonano oceny 41 partii środków spożywczych pochodzących z krajów trzecich (spoza UE) oraz 2 partii wyrobów do kontaktu z żywnością. Dla zgłoszonych wnioskami do oceny zaimportowanych środków spożywczych pochodzących z krajów trzecich (Chin, Tajlandii, Chile, Indonezji, Iranu, Filipin, USA, Ukrainy) wydano 24 świadectwa spełnienia wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy i 2 świadectwa dla materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W roku sprawozdawczym nie wydawano dokumentów wejścia CED. Wszystkie przesyłki dopuszczono do obrotu w kraju. Przeprowadzono **22 kontrole** dla produktów **importowanych z krajów trzecich** oraz **4 kontrole dla eksportowanych** środków spożywczych dla 10 partii mrożonych mieszanek warzywnych wywożonych do krajów poza Unię Europejską (Ukraina). W ramach granicznej kontroli sanitarnej pobrano 9 próbek środków spożywczych (3 próbki migdałów i 6 próbek rodzynek) w kierunku oceny organoleptycznej, zanieczyszczeń fizycznych i zapleśnienia, zanieczyszczeń biologicznych, w tym szkodników i ich pozostałości, obecności bakterii *Salmonella*, substancji dodatkowych – **próbek nie zakwestionowano**. W związku z przeprowadzeniem granicznej kontroli sanitarnej wystawiono ogółem **28 decyzji finansowych** (**23** decyzje importowe i **5** decyzje exportowych).

Interwencje Konsumentów

W 2020 r. zarejestrowano 43 interwencje (w 2019 r. 44), w tym rozpatrzono 37 interwencji, a 6 spraw przekazano zgodnie z kompetencjami do właściwych terytorialnie organów.

Składane interwencje wpływały od konsumentów anonimowo lub imiennie. Na podstawie przeprowadzonych kontroli sanitarnych stwierdzono, że:

- 19 interwencji było zasadnych, co stanowi 44 % ogółu przyjętych interwencji
- 24 interwencje były niezasadne co stanowi 56 % ogółu przyjętych interwencji.

Interwencje klientów dotyczyły m.in.:

- wprowadzania do obrotu środków spożywczych „przeterminowanych”,
- nieprawidłowego stanu higienicznego urządzeń, sprzętu mającego kontakt z żywnością,
- nieprawidłowego stanu technicznego i higienicznego pomieszczeń zakładu,
- niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych,
- niewłaściwego przechowywania środków spożywczych łatwopsujących,
- obecności zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych,
- nieprawidłowego przechowywania żywności,
- nieprzestrzegania zasad systemu HACCP,
- niewłaściwej higieny personelu,
- braku higieny przy produkcji potraw, niewłaściwa jakość wydawanych potraw, niewłaściwe przechowywanie,
- wprowadzania do obrotu środków spożywczych bez oznakowania (brak etykiet),
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- niestosowanie się do obostrzeń wprowadzonych ze względu na wystąpienie stanu epidemii oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego (brak maseczek ochronnych, nieprawidłowo przeprowadzane procesy mycia i dezynfekcji koszy i wózków sklepowych, niezachowywanie dystansu społecznego w sklepach, brak środków do dezynfekcji rąk).

Składane interwencje najczęściej dotyczyły następujących grup obiektów:

- sklepy spożywcze – 18 kontroli w 14 obiektach, w tym 4 kontrole w marketach
- tymczasowy punkt sprzedaży – 2 kontrole w 2 obiektach
- żywienie zbiorowe otwarte – 5 kontroli w 5 obiektach
- żywienie zbiorowe zamknięte – 1 kontrola w 1 obiekcie

- kiosk mięsno wędliniarski – 6 kontroli w 5 obiektach
- przetwórnice owocowo-warzywne – 3 kontrole w 1 obiekcie
- środek transportu – 1 kontrola w 1 obiekcie

W ramach przeprowadzonych kontroli interwencyjnych nałożono **16 mandatów karnych** na łączną sumę **3850 zł** z uwagi na:

- nieprzestrzeganie podstawowych zasad higieny sprzedaży środków spożywczych,
- wprowadzania do obrotu środków spożywczych przeterminowanych,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej,
- nieprawidłowe warunki przechowywania środków spożywczych, ,
- niezachowany stan sanitarny w zakładach (brak czystości i porządku, brudne urządzenia chłodnicze)
- nieprzestrzeganie zasad systemu HACCP (m.in. brak monitoringu CCP).

W roku 2020 w ramach rozpatrzonych interwencji pobrano do badań laboratoryjnych **3 próbki środków spożywczych**:

- „Kotlet mielony wieprzowo drobiowy z ziemniakami z buraczkami zasmażanymi” – w kierunku oceny organoleptycznej, obecności zanieczyszczeń biologicznych, w tym szkodników i ich pozostałości, zanieczyszczeń fizycznych;
- „Bezglutenowy chleb świeży z ziarnami” – w kierunku oceny organoleptycznej i zapleśnienia;
- „Doble Grander super swiss mozzarella” – w kierunku oceny organoleptycznej.

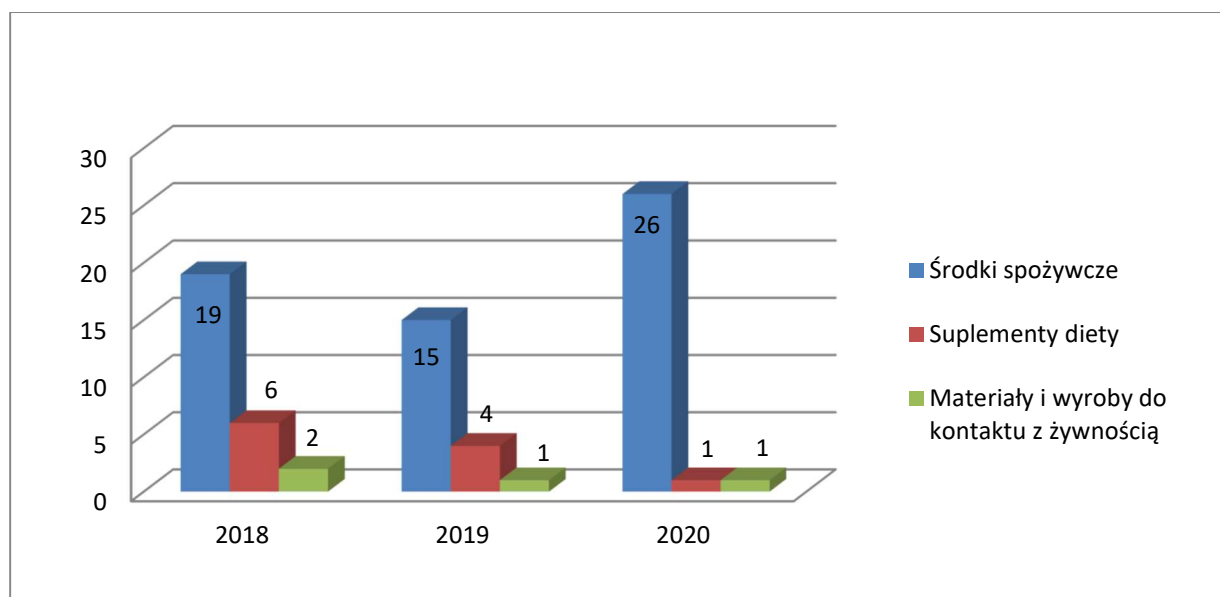
Żadna z pobranych w wyniku interwencji prób nie została zakwestionowana.

W wyniku przeprowadzonych interwencji odnotowano poprawę stanu sanitarnego w obiektach będących pod nadzorem PPIS w Skierniewicach co skutkowało polepszeniem bezpieczeństwa zdrowotnego wprowadzanej do obrotu żywności.

W ramach funkcjonowania systemu Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) zarejestrowano **28 powiadomień** (17 alarmowych i 11 informacyjnych), w tym dot.:

- środków spożywczych – 26,
- suplementów diety – 1,
- wyrobów do kontaktu z żywnością – 1.

Przeprowadzono ogółem **50 kontroli** interwencyjnych w obiektach wskazanych na listach dystrybucyjnych. Nie sporządzano powiadomień w ramach systemu RASFF.

Ryc. Liczba zarejestrowanych powiadomień w ramach systemu RASFF z podziałem na środki spożywcze, suplementy diety oraz materiały i wyroby do kontaktu z żywnością w latach 2018-2020

W ramach systemu **RAPEX** w roku 2020 nie zarejestrowano zgłoszeń dot. produktów kosmetycznych. Poza system **RAPEX** Sekcja Higieny Środowiska przeprowadziła 9 kontroli weryfikacyjnych w zakładach fryzjerskich w zakresie wycofania z rynku produktu kosmetycznego pn. „Black Henna” niezgodnego z wymaganiami (stwierdzenie obecności p-fenyleندیامiny). Podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono w obrocie przedmiotowego produktu kosmetycznego.

Inne działania

1. Współpraca z PIORiN (Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa)

W ramach strategii nadzoru nad bezpieczeństwem żywności pochodzenia roślinnego wspólnie z przedstawicielami PIORiN, IJHARS, IOŚ prowadzono kontrole sanitarne w obszarze produkcji pierwotnej. Ogółem przeprowadzono 4 kontrole, w tym:

- z pracownikami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w gospodarstwach rolnych (3 kontrole),
- oraz Inspekcją Ochrony Środowiska (1 kontrola).

W ramach prowadzonych czynności kontrolnych pobrano do badań 7 próbek żywności, w tym:

- 5 próbek (porzeczka czerwona) w kierunku mikrobiologicznym,
- 1 próbka (borówki) w kierunku pozostałości pestycydów,
- 1 próbka (jabłka) w kierunku zawartości metali,
- 1 próbka (jabłka) w kierunku obecności zanieczyszczeń biologicznych
- oraz 1 próbka w kierunku oceny organoleptycznej

Próbki nie były kwestionowane.

W 2020 r. w gospodarstwach rolnych prowadzących głównie produkcję pierwotną owoców miękkich (truskawek, malin, porzeczek, wiśni) prowadzono kontrole sanitarne. Infrastruktura gospodarstw rolnych jak i stan higieniczny nie budził zastrzeżeń. W trakcie kontroli wypełniano każdorazowo listę pytań kontrolnych („checklisty”) dla produkcji pierwotnej. Drobne spostrzeżenia i sugestie wyjaśniano kontrolowanym na bieżąco. Nie stwierdzono nieprawidłowości w skontrolowanych obszarach dot. przestrzegania higieny podczas zbiorów (GHP), stosowanych zabiegów agrotechnicznych (GAP), posiadanej dokumentacji i prowadzonych zapisów. W kontrolach uwzględniano obostrzenia, nakazy i zakazy w związku ze stanem epidemii wywołanej SARS-CoV-2. Przeprowadzono ogółem 37 kontroli sanitarnych, w tym 4 kontrole w gospodarstwach ujętych w planie działania oraz 16 kontroli w gospodarstwach z produkcją owoców miękkich wykonanych poza planem działania.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

Państwowa Inspekcja Sanitarna wraz z Państwową Inspekcją Weterynaryjną w ramach współpracy rozpatrzyła 3 interwencje, podczas których przeprowadzono 6 kontroli tj.

- Interwencję dotyczącą niewłaściwego stanu sanitarnego w kioskach ze sprzedażą mięsa i przetworów mięsnych na targowisku miejskim w Skierniewicach. Przeprowadzono 4 kontrole z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej – nie stwierdzono nieprawidłowości.
- Interwencję dotyczącą nielegalnego rozbioru mięsa oraz niewłaściwego przechowywania wędlin i innych środków spożywczych w sklepie w Bolimowie oraz niewłaściwego stanu sanitarnego środka transportu. Przeprowadzono 2 kontrole z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej, podczas których za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – higieniczne ukarano właściciela 2 mandatami karnymi na kwotę w sumie 1000 zł.
- Interwencję dot. wprowadzania do obrotu środków spożywczych bez oznakowania w kiosku na targowisku miejskim w Skierniewicach. W obiekcie wprowadzane były do obrotu wyroby mięsne produkowane przez właścicieli kiosku (samowolne rozszerzenie działalności) bez uzyskania decyzji zatwierdzającej zakład wydanej przez PIW w Skierniewicach – sprawę przekazano zgodnie z kompetencjami. Za nieprawidłowe warunki przechowywania wyrobów wędliniarskich, brak możliwości identyfikacji dostawcy żywności. ukarano mandatem karnym w wysokości 300 zł.

W ramach kontroli dot. wzmożonego nadzoru nad sprzedażą mięsa wieprzowego, a także dziczyzny i produktami z nich otrzymywanymi, aktywnie uczestniczono w nadzorze nad sprzedażą dziczyzny w związku z występowaniem w Polsce kolejnych przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF). Skontrolowano legalność i źródła pochodzenia mięsa i jego przetworów oraz identyfikowalność i możliwości śledzenia produktów wprowadzanych do obrotu podczas 37 kontroli przeprowadzonych w 2020 r. Kontrolami objęto targowiskową sprzedaż mięsa oraz zakłady żywienia zbiorowego, w szczególności oferujących żywność na uroczystości rodzinne i do zakładów handlu detalicznego. W okresie sprawozdwanym skontrolowano:

- kioski i stoiska z targowiskową sprzedażą przetworów z mięsa wieprzowego – 2
- zakłady żywienia zbiorowego – 8
- sklepy – 27, (w tym 3 markety).

W ramach wspólnych kontroli dot. zapobiegania rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS-CoV-2 przeprowadzono kontrole w zakładach produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego z udziałem przedstawicieli inspekcji sanitarnej, inspekcji weterynaryjnej oraz funkcjonariuszy policji, w tym 1 kontrolę w OSM w Skierniewicach.

2. Wspólne kontrole ze Strażą Miejską i Policją

W roku sprawozdawczym 2020 r. przeprowadzano wspólne kontrole/wizytacje z funkcjonariuszami Komendy Miejskiej Policji w Skierniewicach oraz z przedstawicielami Straży Miejskiej lub żołnierzami WOT w związku z wprowadzonym stanem epidemii na terenie kraju. Kontrole/wizytacje przeprowadzono w zakładach branży żywnościowej i kosmetycznej, a także w innych obiektach dostępnych w przestrzeni publicznej. W trakcie wspólnych kontroli/wizytacji sprawdzano przestrzeganie zasad reżimu sanitarnego. W przypadku zaobserwowania uchybień, stosowano pouczenia, które niezwłocznie realizowano. W roku sprawozdawczym w związku z zagrożeniem zakażenia SARS-CoV-2 ogółem sprawdzono stosowanie zasad bezpieczeństwa przeciwepidemicznego podczas 311 kontroli/wizytacji w obiektach handlowych i gastronomicznych, w tym ze wsparciem Policji/WOT/Straży Miejskiej podczas 57 kontroli (które zostały uwzględnione w Sekcji Nadzoru Epidemiologicznego).

3. Działania covidowe

W roku sprawozdawczym 2020 r. w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej wywołanym zagrożeniem zakażenia wirusem SARS-CoV-2, w zakładach będących pod nadzorem PPIS w Skierniewicach oraz innych obiektach dostępnych w przestrzeni publicznej, prowadzono kontrole/wizytacje w trybie 7 dni w tygodniu,

w tym przy współpracy funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Skierniewicach, a także przy wsparciu Straży Miejskiej i żołnierzy WOT. W trakcie wspólnych kontroli/wizytacji sprawdzano przestrzeganie obostrzeń zakazów i nakazów ustanowionych przepisami prawa oraz zaleceń Głównego Inspektoratu Sanitarnego i Ministerstwa Zdrowia. Podczas kontroli weryfikowano przestrzeganie zasad reżimu sanitarnego, w tym stosowanie zasad ochrony osobistej tj. zakrywanie ust i nosa, stosowanie rękawiczek jednorazowych, dostępność płynów do mycia i dezynfekcji rąk, zachowywanie dystansu przez klientów, przedsiębiorców,

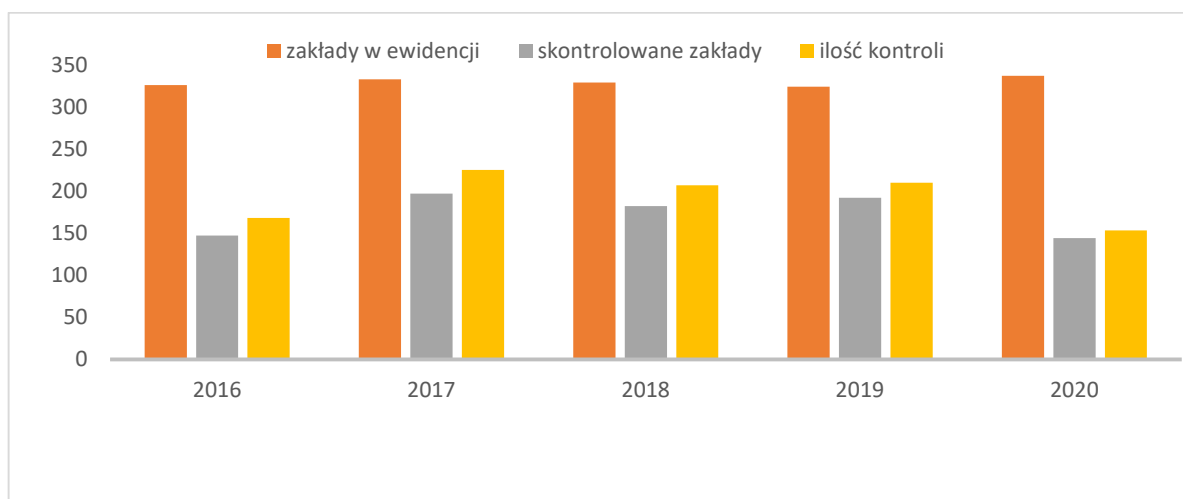

pracowników i wszystkich osób poruszających się w przestrzeni publicznej. Ponadto weryfikowano stopień dostosowania zakładów do nowej sytuacji epidemiologicznej ze szczególnym zwróceniem uwagi na uwzględnienie w dokumentacji systemu HACCP/GHP nowego zagrożenia biologicznego (wirusa SARS-CoV-2). Dodatkowo w przestrzeni publicznej na terenie działania PPIS w Skierniewicach dostępne są liczne plakaty informacyjne i komunikaty, których treść nawiązuje do przestrzegania zasad reżimu sanitarnego np. „Założ maskę, zdezynfekuj ręce”. Pracownicy Sekcji Nadzoru BŻŻiPK czynnie wspierali działania Sekcji Nadzoru Epidemiologicznego m.in. poprzez przeprowadzanie dochodzeń epidemiologicznych, wpisywanie danych do rejestrów informatycznych, udzielania informacji petentom w formie infolinii.

VI. STAN SANITARNY ŚRODOWISKA PRACY

Sekcja Nadzoru Higieny Pracy (SNHP), zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, nadzoruje warunki higieniczno-sanitarne w zakładach pracy. Zakłady pracy kontrolowane są z różną częstotliwością, co jest uzależnione m.in. od ilości zatrudnianych pracowników i ich stopnia narażenia na czynniki szkodliwe i uciążliwe, w oparciu o analizę ryzyka.

W związku z wprowadzonym w dniu 20 marca 2020 r. stanem epidemii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej planowe kontrole nadzоровe zostały wstrzymane do odwołania. Pracownicy SNHP w przeważającej części 2020 roku prowadzili czynności kontrolne w obiektach użyteczności publicznej na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego związane z zapobieganiem i przeciwdziałaniem szerzenia się zakażeń koronawirusa SARS-CoV-2.

Ryc. Ilość zakładów w ewidencji SNHP do ilości skontrolowanych zakładów i ilości prowadzonych w nich kontroli w latach 2016-2020

W 2020 roku w SNHP zewidencjonowano ogółem **337 zakładów pracy**. W roku sprawozdawczym **skontrolowano 144 zakłady**, w których zatrudnionych było ogółem **5783 pracowników**.

Podobnie jak w latach ubiegłych najliczniejszą grupę stanowią zakłady zatrudniające do 9 pracowników (196 zakładów), a najmniejszą zatrudniających ponad 250 pracowników (10 zakładów).

Nadzór bieżący

Podczas prowadzonych kontroli w środowisku pracy, zwracano uwagę na higieniczne warunki pracy oraz stopień narażenia pracowników na działanie:

- czynników szkodliwych np. substancje i mieszaniny niebezpieczne, w tym rakotwórcze oraz czynniki biologiczne, hałas, zapylenie, mikroklimat gorący i zimny,
- uciążliwych np. oświetlenie, mikroklimat umiarkowany,
- oraz nadzór nad pracami wykonywanymi przy rozbiórkach azbestu.

Poziom narażenia określano m.in. na podstawie oceny ryzyka zawodowego sporządzonego przez właścicieli zakładów przy współudziale pracowników oraz na podstawie wyników badań i pomiarów wykonywanych w środowisku pracy przez laboratoria akredytowane.

W 2020 roku stwierdzono przekroczenie wartości normatywnych w 13 zakładach, tj.:

- Narażenie na ponadnormatywne natężenie dźwięku w 13 zakładach - 486 pracowników. W tej grupie znajdują się zakłady, w których pracownicy zabezpieczeni są indywidualnymi ochronnikami słuchu z uwagi na brak możliwości zmiany procesu technologicznego pozwalające obniżyć poziom hałasu.
- Przekroczenie dopuszczalnych wartości drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne w 1 zakładzie - 4 pracowników wyposażonych w antywibracyjne rękawice.
- Narażenie na ponadnormatywne stężenie pyłu w 1 zakładzie - 7 pracowników.

Liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze w 8 zakładach produkcyjnych od 2017 roku utrzymuje się na zbliżonym poziomie, z wyjątkiem narażenia na czynniki rakotwórcze wśród kobiet, co było spowodowane zmianą w rejestrze substancji rakotwórczych i wpisaniem formaldehydu do tego rejestru.

ROK	Liczba pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze		
	ogółem	kobiet	mężczyzn
2016	273	70	203
2017	346	133	213
2018	326	125	201
2019	330	131	199
2020 *	30	24	6

Tab. Liczba pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze z podziałem na kobiety i mężczyzn w latach 2016-2020

* Dane z 2020 r. dot. liczby pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze w zakładach skontrolowanych w roku sprawozdawczym. Na podstawie zebranych danych oraz adekwatnie mniejszej ilości przeprowadzonych kontroli w roku 2020 można przypuszczać, że rzeczywiste wartości oscylują na poziomie wskazanym w roku 2019.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stan higieniczno-sanitarny w zakładach pracy określa się na poziomie dobrym. Stwierdzone uchybienia i związana z tym konieczność wydania stosownych decyzji nakazujących ich usunięcia wskazują obszary, w których wymagane było podjęcie odpowiednich działań. W roku 2020 w SNHP wydano **5 decyzji** administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych **19 nieprawidłowości**, tj.:

- **1 nakaz** - dot. obniżenia poziomu ekspozycji na pył mąki odniesiony do 8 – godzinnego dobowego wymiaru czasu pracy i odpowiadającej mu ekspozycji dziennej,
- **5 nakazów** dot. przeprowadzenia pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy w celu ich uaktualnienia,
- **3 nakazy** dot. uaktualnienia oceny i dokumentacji ryzyka zawodowego dla poszczególnych stanowisk pracy,
- **2 nakazy** dot. oznakowania znakami bezpieczeństwa miejsca pracy w których wielkości charakteryzujące zapylenie w środowisku pracy przekraczają wartości NDS,
- **2 nakazy** dot. uaktualnienia i wprowadzenia w życie uaktualnionego programu działania organizacyjno – technicznego zmierzającego do obniżenia poziomu ekspozycji na pył co najmniej do obowiązującej wartości dopuszczalnej,
- **2 nakazy** dot. niezwłocznego poinformowania pracowników narażonych na oddziaływanie zapylenia o aktualnych wynikach badań i pomiarów oraz udostępnienie tych wyników wyjaśniając ich znaczenie,

- **3 nakazy** dot. zapewnienia i bezwzględnego stosowania atestowanych ochronników dróg oddechowych zmniejszających narażenie co najmniej do wartości dopuszczalnej, dobranych do rodzaju pyłu, wielkości stężenia i do cech indywidualnych pracownika,
- **1 nakaz** dot. zapewnienia właściwego stanu czystości ścian i sufitu w pomieszczeniach (pokoju lekarskim, korytarzu, pomieszczeniu magazynowym w pokoju przygotowywania posiłków).

Liczba pracowników którym poprawiono warunki pracy

Zmiany organizacyjne i techniczne w 2020 r. spowodowały obniżenie poziomu hałasu poniżej wartości dopuszczalnych w zakładach, co zostało potwierdzone pomiarami środowiska pracy. W związku z powyższym poprawiono warunki pracy w zakresie narażenia na hałas dla 19 pracowników.

Poprawa warunków pracy polega na prowadzeniu szeregu działań ograniczających narażenie na czynnik szkodliwy i w pierwszej kolejności powinna obejmować zmiany techniczne w danym zakładzie. Jest to proces niezmiernie trudny z uwagi na fakt, że poziom stężenia lub natężenia czynnika występującego na danym stanowisku pracy zależy w dużej mierze od prowadzonego procesu technologicznego. Często procesów tych nie można zastąpić innymi, bardziej bezpiecznymi, bo takie nie istnieją lub wymagają bardzo wysokich nakładów finansowych. W związku z powyższym, w zakładach pracy wprowadzane są programy naprawcze, których realizowanie pozwala na długofalowe dążenie do obniżenia narażenia do wartości tak niskich, jak to tylko możliwe (zasada ALARA).

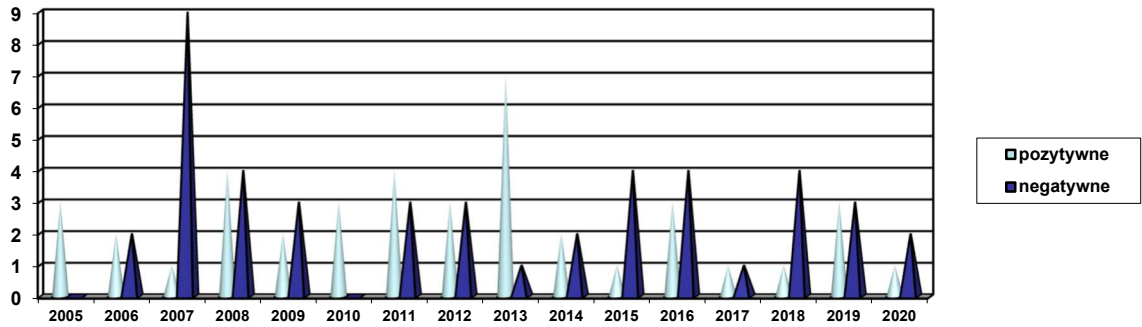
Programy te oparte są głównie:

- na wprowadzaniu zmian organizacyjnych (wielozmianowość skracająca czas narażenia danego pracownika),
- oraz w ostateczności zaopatrzeniu pracowników w odpowiednie, atestowane środki ochrony osobistej (np. ochronniki słuchu dobrane do odpowiedniej częstotliwości fal dźwiękowych).

Postępowanie w sprawie chorób zawodowych

W roku 2020 przeprowadzono 7 wizytacji w celu sporządzenia kart oceny narażenia zawodowego dotyczących podejrzenia choroby zawodowej u pracowników. W wyniku przeprowadzonych postępowań administracyjnych wydano:

- 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej (dot. wzroku, poz. 25.4)
- 2 decyzje o braku stwierdzenia choroby zawodowej (jedna dot. cieśni nadgarstka poz.20.1 i druga dot. astmy oskrzelowej poz.5)

Ryc. Decyzje dotyczące chorób zawodowych w latach 2005-2020

Rozkład chorób zawodowych rozpatrywanych w latach 2004 – 2020 według wykazu ujętego w rozporządzeniu przedstawiono na poniższych diagramach.

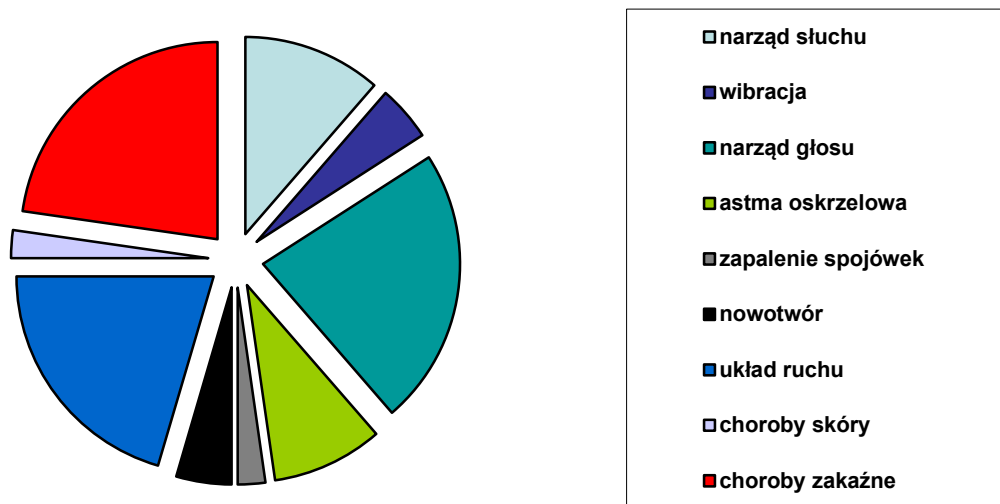
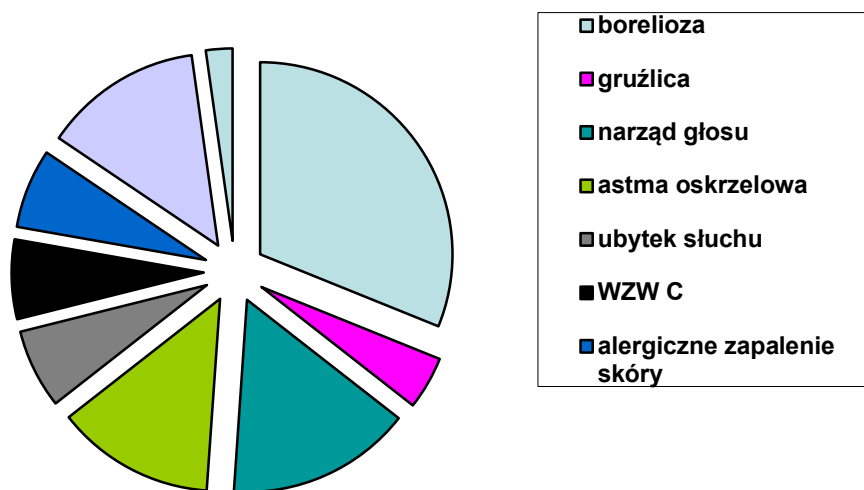

Diagram nr 1. Choroby zawodowe - decyzje negatywne wydane w latach 2004 - 2020

Diagram nr 2. Choroby zawodowe - decyzje pozytywne wydane w latach 2004 - 2020

Kontrole tematyczne

Kontynuując nadzór wynikający z ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest PPIS w Skierniewicach otrzymał w 2020 r. 5 powiadomień o zbieraniu i transporcie azbestu z terenu miasta Skierniewic i powiatu skierniewickiego. Firmy, które zajmowały się usuwaniem azbestu mają siedziby poza terenem nadzorowanym przez PPIS w Skierniewicach. Podczas prowadzonych wizji lokalnych dot. wytypowanych firm stwierdzono, że azbestowe pokrycia dachowe były pakowane w folie i oznakowane zgodnie z przepisami. Ponadto skontrolowano 1 zakład zarejestrowany na terenie powiatu, który prowadzi usuwanie azbestowych pokryć dachowych poza terenem nadzorowanym. Podczas kontroli stwierdzono, że dokumentacja była prowadzona poprawnie, nie stwierdzono nieprawidłowości. W żadnym zakładzie nie stwierdzono uchybień.

W zakresie kontroli tematycznych Sekcja Nadzoru Higieny Pracy przeprowadziła czynności kontrolne tylko w 2 zakładach pogrzebowych, które nie wykonują sekcji zwłok i nie zajmują się przygotowaniem zwłok do pochówku. W zakładach tych nie stwierdzono nieprawidłowości. Pozostałe zakłady pogrzebowe nie zostały skontrolowane w związku ze wstrzymaniem czynności kontrolnych do odwołania.

Inne kontrole ustawowe

Sekcja Nadzoru Higieny Pracy realizuje zadania wpisane w ustawę o PIS dot. substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych, środków ochrony roślin, detergentów, prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3, nikotyny oraz środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

- W ramach unijnego programu REF-8, sprawdzono prawidłowość sprzedawanych przez Internet produktów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa REACH, CLP i BPR. Jednakże na nadzorowanym terenie nie stwierdzono obiektów, które podlegają tym regulacjom prawnym.
- Podczas kontroli w zakładach prowadzących obrót chemikaliami, w tym produktami biobójczymi, nie stwierdzono uchybień. Kontrolowany asortyment produktów w opakowaniach zbiorczych i jednostkowych był właściwie oznakowany i posiadał poprawnie sporządzone karty charakterystyk.
- W zakładach pracy kontrolowano formę realizacji ustawy antynikotynowej, w tym warunki stworzone pracownikom palącym papierosy. W ogromnej większości zakładów obowiązuje zakaz palenia, co potwierdza, że pracodawcy preferują pracowników niepalących. W niewielu zakładach zapewniono miejsca dla palących na terenie poza budynkiem, w nielicznych stworzono przepisowe palarnie. Wszystkie kontrolowane obiekty miały

oznaczenia zgodne z regułami, tj. znak „zakazu” z symbolami papierosa tradycyjnego oraz elektronicznego.

- W 2020 roku prowadzono w ramach współpracy z Miejską Komendą Policji działania związane z zapobieganiem szerzenia się zakażeń SARS-CoV-2 w obiektach użyteczności publicznej oraz w zakładach na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego. Podczas czynności kontrolnych i wizytacji wydawano pouczenia w zakresie przestrzegania obostrzeń higieniczno-sanitarnych, a także zwracano szczególną uwagę na stosowanie środków ochrony osobistej i zaopatrzenie punktów handlowo-usługowych w środki do dezynfekcji.
- W roku 2020 prowadzono monitoring zatruc spowodowanych zażyciem „dopalaczy” wymagających hospitalizacji oraz zgonów z ww. przyczyny. Monitoring ten prowadzony jest w trybie dziennym, a jednostki służby zdrowia zobowiązane są do przesyłania informacji niezwłocznie w momencie pojawienia się przypadków hospitalizacji i zgonów. W 2020 r. nie zgłoszono takich zdarzeń.

Promocja zdrowia

Główne tematy promocyjne w obszarze realizowanym w 2020 r. przez SNHP związane były z działaniami dotyczącymi propagowania właściwych zachowań w dobie epidemii, w tym m.in.:

- dbanie o właściwą higienę rąk,
- zachowanie dystansu społecznego,
- stosowanie środków do dezynfekcji,
- stosowanie środków ochrony osobistej,
- zasad postępowania podczas kwarantanny lub izolacji.

VII. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2020 r. objęto nadzorem bieżącym i zapobiegawczym 184 placówki, w tym 128 to placówki stałe, a 56 sezonowe.

W związku z uchynieniem art. 12 ust. 1a pkt 1 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a tym samym zmianą właściwości rzeczowej, Łódzki Państwowy Wojewódzki Inspektor

Sanitarny w 2020 r. przekazał pod nadzór Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Skierniewicach 14 placówek oświatowo-wychowawczych dla których organem prowadzącym jest powiat.

Z uwagi na ogłoszenie w 2020 r. stanu epidemii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i wprowadzone ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty kontrole kompleksowe wykonano w 20 placówkach stałych i 17 obiektach sezonowych. Uczestniczono w 3 odbiorach sanitarno-technicznych wspólnie z Sekcją Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.

Karania mandatowego nie stosowano.

W roku sprawozdawczym wydano:

- **7 decyzji merytorycznych** (1 decyzję zarządzającą, 4 decyzje zmieniające termin, 1 decyzję wygaszającą i 1 odmawiającą przesunięcia terminu),
- oraz **1 finansową**.

W 2020 roku z uwagi na ograniczone działanie jednostek systemu oświaty, wykonywano drobne prace remontowe. Ogółem wyegzekwowano wykonanie zaleceń zawartych w 2 decyzjach z lat ubiegłych. Ponadto wydano 1 zalecenie pokontrolne, które już zostało wyegzekwowane.

Stan epidemii wprowadzony w Polsce 20 marca zobligował placówki oświatowe do wprowadzenia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów. Aby ograniczyć ryzyko rozprzestrzeniania się zakażeń koronawirusem Sars-CoV-2 w placówkach oświatowo-wychowawczych i wypoczynkowych opracowano procedury dot. zasady funkcjonowania obiektów w okresie epidemii. Przestrzeganie wytycznych *Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia i Ministra Edukacji Narodowej skontrolowano przy okazji innych kontroli w 21 placówkach*. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Nadzór nad warunkami sanitarno - higienicznymi i technicznymi w placówkach

Nie stwierdzono placówek oświatowo-wychowawczych działających w budynkach nieprzystosowanych.

Nie stwierdzono placówek w złym stanie higieniczno-sanitarnym lub wymagających kapitalnego remontu.

W 2020 r. niezadowalający stan techniczny budynku stwierdzono w 1 placówce (Szkoła Podstawowa Nr 1 w Skierniewicach). W związku z tym wydano decyzję administracyjną dotyczącą budynku w którym mieściła się biblioteka oraz wystosowano wystąpienie pokontrolne do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego miasta Skierniewice dotyczące usytuowania sal lekcyjnych na poddaszu budynku.

Obecnie na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skierniewicach niezadowalający stan techniczny dotyczący prac stanowiących bieżącą konserwację dotyczy 5 placówek: **Przedszkole Nr 1** w Skierniewicach, **Szkoła Podstawowa Nr 2** w Skierniewicach, ul. Kilińskiego 9, **Szkoła Podstawowa Nr 4** w Skierniewicach, ul. Szarych Szeregów 6, **ZSzZ Nr 1** w Skierniewicach, **ZSzZ Nr 2** w Skierniewicach.

Warunki do utrzymania higieny

Fot. Pomieszczenie sanitarne w Przedszkolu w Głuchowie.

Dzieci i młodzież na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego w placówkach oświatowo-wychowawczych mają dostęp do ciepłej wody i korzystają z ustępów zlokalizowanych wewnątrz budynków szkolnych. Wszystkim też zapewniono środki do utrzymania higieny osobistej: papier toaletowy, mydło w płynie, oraz ręczniki

papierowe do rąk (również w przedszkolach ręczniki wielokrotnego użytku zostały zastąpione jednorazowymi).

Wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze posiadają kanalizację i zaopatrują się w wodę z wodociągów sieciowych.

Niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej dotyczą jednej placówki miejskiej, gdzie stwierdzono zły stan techniczny pomieszczeń sanitarno-higienicznych i urządzeń sanitarnych w jednym segmencie szkoły oraz w przebieralniach uczniów przy bloku sportowym. Decyzja administracyjna (z lat ubiegłych) dotycząca w/w uchybień nie została wykonana w 2020 r.

Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia:

Rozkłady zajęć szkolnych

W 2020 roku **analizy rozkładów zajęć** były przeprowadzane podczas kontroli stanu sanitarnego szkół. Od września 2020 roku rozkłady zajęć, dodatkowe zajęcia oraz rozpoczynanie i kończenie zajęć były dostosowane do wytycznych MEiN, MZ i GIS pracy placówek w reżimie sanitarnym.

Wyposażenie w meble

W 2020 r. wykonano analizę posiadania przez szkoły i placówki certyfikatów na meble, urządzenia i sprzęt sportowy zakupione po 1997 r. **na podstawie 19 skontrolowanych placówek** (9 szkół podstawowych, 10 przedszkoli).

Wszystkie skontrolowane przedszkola, punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego (10) i szkoły podstawowe (9) posiadają 100% mebli zakupionych po 1997 r. i są one z certyfikatami.

Wśród 9 szkół podstawowych 8 posiada wszystkie meble z certyfikatami, a 1 placówka sukcesywnie wymienia stare wyposażenie na nowe meble z wymaganą dokumentacją.

Wśród 10 przedszkoli 9 posiada sprzęt sportowy zlokalizowany na placach zabaw zakupiony po 1997 rokiem. 1 placówka miejska dysponuje w 50% urządzeniami bez atestów i certyfikatów.

100 % sprzętu sportowego z wymaganymi atestami i certyfikatami posiada 5 szkół podstawowych.

Pozostałe placówki sukcesywnie wymieniają, bądź uzupełniają istniejącą bazę sprzętu sportowego o nowe urządzenia posiadające wymaganą dokumentację.

Place zabaw dla dzieci i teren rekreacyjny.

Tereny rekreacyjne i sportowe przy 9 skontrolowanych szkołach podstawowych są ogrodzone, a piaskownice na placach zabaw prawidłowo zabezpieczone przed zanieczyszczeniami.

Dzieci uczęszczające do alternatywnych form wychowania przedszkolnego korzystają z placów zabaw zlokalizowanych przy szkołach podstawowych.

W 3 z 10 skontrolowanych przedszkoli stwierdzono niewystarczającą ochronę piaskownic przed zanieczyszczeniami odpadami zwierzęcymi. Pozostałe place zabaw z piaskownicami nie budziły zastrzeżeń.

Fot. Plac zabaw w Przedszkolu Nr 1 w Skierniewicach.

Sale gimnastyczne, boiska

Sytuację w tym zakresie analizowano w 9 szkołach podstawowych i stwierdzono, że

w 6 szkołach warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego są wystarczające – tzn. mają one sale gimnastyczne i boiska szkolne. W 3 są niewystarczające i to są te placówki, które posiadają albo salę rekreacyjną zastępczą albo boisko szkolne.

Uczniowie z 6 szkół korzystają również z infrastruktury do WF poza placówką w pobliskich halach sportowych, szkolnych lub gminnych salach gimnastycznych oraz na basenie. „ORLIKI” w godzinach zajęć szkolnych zawsze są do dyspozycji szkół na terenie

Zapewnienie miejsca na pozostawianie w szkole podręczników i przyborów szkolnych

Wszyscy uczniowie z 9 szkół skontrolowanych mają możliwość pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych (zgodnie z rozporządzeniem MEN).

2 szkoły podstawowe (szkoła w Mokrej Prawej i Strzybodze) są wyposażone w indywidualne szafki dla uczniów.

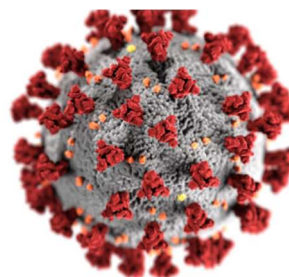
Prowadzenie dożywiania

Skontrolowano łącznie w 9 placówkach. Stwierdzono, że w 8 podawano ciepłe posiłki, w tym w 3 jednodaniowe dla 166 uczniów, pełen obiad zjadało 445 uczniów z 5 szkół.

W 2020 r. po wprowadzeniu stanu epidemii wyłączono z użytkowania fontanny i źródelka. Uczniowie w ramach „Programu dla szkół” dostawali konfekcjonowane mleko. W 9 skontrolowanych szkołach funkcjonują 2 sklepiki, w tym 1 agencyjny i 1 prowadzonych przez samorząd szkolny. Wszystkie kontrolowane są na bieżąco pod kątem posiadanych środków spożywczych. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Opieka zdrowotna

Rok 2020 był rokiem szczególnym. W związku ze stanem epidemii koronawirusa w Polsce, w trosce o wspólne bezpieczeństwo zdrowotne, podczas każdej kontroli promowano zasady bezpiecznego postępowania w celu zapobiegania zarażeniom wirusem SARS-Cov-2 i zachorowaniom na Covid-19. Apelowano o przestrzeganie wytycznych MEiN, MZ i GIS i stosowania się do zaleceń służb sanitarnych w zakresie dystansu społecznego, zasad higieny i środków ochrony indywidualnej.

Ze względu na aktualną sytuację epidemiologiczną w przypadkach, gdy mogło być zagrożone zdrowie uczniów zawieszano zajęcia w poszczególnych oddziałach lub całych placówkach lub przechodzono na tryb zdalny nauczania.

Placówki wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży

W 2020 roku placówki wypoczynku letniego funkcjonowały w reżimie sanitarnym.

Podobnie jak w latach poprzednich dominowały formy wypoczynku w miejscu zamieszkania – głównie w szkołach będących pod stałym nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Łącznie zorganizowano 56 turnusów wypoczynkowych. Skontrolowano każdego organizatora wypoczynku i każdy obiekt. Wykonano 17 kontroli.

Podczas trwania ferii zimowych i letnich nie stwierdzono wypadków i urazów. Zachorowań i zatruc pokarmowych nie odnotowano.

Zgłoszono 2 interwencje dotyczące obozów harcerskich. Kontrole interwencyjne nie potwierdziły zgłoszonych zarzutów.

W żadnej z placówek nie stwierdzono zaniedbań w zakresie porządku i czystości, oraz nieprzestrzegania reżymu sanitarnego.

Informacje o liczbie i formie organizacyjnej pozyskiwano z bazy internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Podsumowanie

Stan sanitarno-higieniczny i techniczny nadzorowanych na terenie Miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego placówek ulega ciągłej poprawie. Drobne naprawy i czynności konserwatorskie wykonywane są na bieżąco. Zalecenia pokontrolne realizowane są w wyznaczonych terminach.

Ze względu na epidemię COVID-19 w II kwartale 2020 roku nastąpił spadek dochodów Miasta Skierniewice z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych i nie udało się wykonać wszystkich obowiązków wynikających z decyzji administracyjnych wydanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skierniewicach i Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2020 roku poprawie uległy warunki bezpieczeństwa i higieny w 4 placówkach miejskich (Szkoła Podstawowa Nr 1, 2, 4, ZSzZ Nr 1 w Skierniewicach). Uczniowie Szkoły Podstawowej w Makowie mogą korzystać z nowej hali sportowej. Powstały 3 nowe żłobki (1 gminny, 2 niepubliczne).

Fot. Gminny Żłobek w Makowie

VIII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Stanowisko ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej ma za zadanie prowadzić działania zmierzające do zapobiegania możliwości powstawania zagrożeń bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi na etapie sporządzania dokumentacji nowych i modernizowanych obiektów, służących pracy i przebywaniu ludzi oraz na etapie dopuszczania tych obiektów do użytkowania.

Do merytorycznych zadań zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy:

- uzgadnianie planów zagospodarowania przestrzennego w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy do planów zagospodarowania przestrzennego,
- zgłaszanie wniosków do planów, na etapie zawiadomienia o przystąpieniu do sporządzania planu zagospodarowania przestrzennego,
- opiniowanie warunków realizacji przedsięwzięć w ramach decyzji środowiskowej, zgodnie z prawem ochrony środowiska oraz ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko,
- wydawanie opinii dotyczących zapytania o potrzebę sporządzania raportu oddziaływania na środowisko,
- opiniowanie warunków realizacji przedsięwzięcia przed uzyskaniem pozwolenia na budowę,
- wydawanie opinii dotyczących zamierzonych inwestycji na etapie projektowania,
- wydawanie opinii dotyczących zrealizowanych inwestycji rolniczych w gospodarstwach rolnych, które skorzystały z funduszy unijnych, w ramach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- dokonywanie kontroli związku z dopuszczeniem obiektów do użytkowania.

W związku z powyższym niniejsza ocena dokonywana jest w kontekście otrzymywanych dokumentów planistycznych, dokumentacji projektowych, dokumentacji o przedsięwzięciach przed wydaniem decyzji środowiskowych otrzymywanych do opiniowania, oraz jakości i rodzaju odbieranych i przekazywanych do użytkowania obiektów użyteczności publicznej, komunalnych, usługowych, produkcyjnych, żywieniowych, ochrony zdrowia, oświaty i innych.

Dla inwestycji należących do kategorii mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu może być wymagane, uzgodniono warunki realizacji w 1 przypadku. Opinia zawierała uwagi dotyczące warunków realizacji przedsięwzięcia, których celem było określenie odpowiednich standardów dotyczących np. użycia sprzętu budowlanego na etapie realizacji inwestycji oraz zastosowania rozwiązań minimalizujących wpływ inwestycji na otoczenie oraz zdrowie i życie ludzi. Opinia ta dotyczyła przedsięwzięcia modernizacji zakładu produkcji mączki z krwi i z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego zlokalizowanego w miejscowości Pszczonów 2A, gm. Maków.

Wydano 39 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, w których odstąpiono od potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko. W głównej mierze opinie te dotyczyły inwestycji polegających na budowie i rozbudowie między innymi dróg gminnych, rozbudowy obiektów przemysłowych, budowie farm fotowoltaicznych, budowie studni głębinowych. W opiniach zwracano uwagę zwłaszcza na ochronę ludzi i miejsc ich przebywania, ograniczenie uciążliwości hałasowej oraz emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza.

Opinie wydano między innymi dla następujących przedsięwzięć:

- budowa stanowiska do przechowywania i dystrybucji paliw na potrzeby obsługi zakładowego parku maszyn BUDOKRUSZ S.A. w Skierniewicach.
- dobudowa do budynku hali produkcyjno-biurowej, kabiny lakierniczej do poprawek malarskich maszyn leśnych w miejscowości Nowy Dwór Parcela gm. Nowy Kawęczyn,
- budowa elektrowni wodnej w miejscowości Doleck gm. Nowy Kawęczyn,
- rozbudowa i przebudowa drogi gminnej nr 105 301E oraz 115 264E gm. Maków,
- przebudowa drogi powiatowej nr 1319E na odcinku od granicy gminy Maków do miejscowości Pszczonów gm. Maków
- przebudowa drogi gminnej nr 115005E, w miejscowości Józefów gm. Bolimów,
- przebudowa drogi powiatowej nr 1303E na odcinku Skierniewice – Celigów gm. Głuchów,
- przebudowa drogi gminnej nr 115159E relacji Kowiesy – Franciszków-Ulaski gm. Kowiesy,
- przebudowa drogi gminnej nr 115164E relacji Wola Pękoszewska-Niemierczew gm. Kowiesy,
- przebudowa drogi gminnej 115105E relacji Byczki – Lnisno gm. Godzianów,
- przebudowa drogi powiatowej nr 1310E na odcinku od miejscowości Słomków do granicy z powiatem łowickim,
- budowa farm fotowoltaicznych o mocy 1 MW w miejscowościach:
 - Wola Szydłowiecka gm. Bolimów,
 - Godzianów gm. Godzianów
 - Święte Łaski gm. Maków,

- Wola Pękoszewska gm. Kowiesy,
- Bolimów gm. Bolimów,
- Marianka gm. Nowy Kawęczyn,
- budowa farm fotowoltaicznych o mocy 8 MW w miejscowości Krosnowa gm. Słupia,

W roku 2020 nie wydano opinii co do konieczności potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, w których uznano za zasadne sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skierniewicach w 2020 r. w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczącej uzgodnienia stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wydał 16 opinii. Zajął 2 stanowiska dotyczące odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto, wydał 14 opinii dotyczących projektów planów zagospodarowania przestrzennego, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Planowanie przestrzenne jest ważnym czynnikiem mającym wpływ na jakość życia mieszkańców. Umożliwia ono właściwe lokalizowanie obszarów dla rozwoju przemysłu i usług uciążliwych w stosunku do terenów tzw. chronionych, przeznaczonych na tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny o funkcjach rekreacyjnych, usługi zdrowia, usługi oświaty itp.

Istotne znaczenie ma również lokalizacja dróg komunikacyjnych związanych z w/w funkcjami. W chwili obecnej często zagospodarowanie terenów odbywa się zgodnie z wolą potencjalnych inwestorów. W wydawanych opiniach kładzie się szczególny nacisk na to, by uciążliwości wynikające z charakteru prowadzonej działalności nie wykraczały poza teren do którego właściciel posiada tytuł prawny.

Zapisy planów określają dla poszczególnych obszarów sposoby ich zagospodarowania, warunki ich zabudowy, zasady obsługi technicznej i komunikacyjnej, ustalają zakazy i nakazy gwarantujące ich prawidłowe funkcjonowanie w celu ochrony i zabezpieczenia środowiska naturalnego w którym żyją ludzie. Sprawdzeniem prawidłowości zapisów planu jest sporządzanie prognozy, która ma za zadanie określenie skutków wpływu ustaleń planu na środowisko, zdrowie i życie ludzi.

W 2020 r. w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydanych zostało 11 opinii, dotyczących dokumentacji projektowych. Przy opiniowaniu dokumentacji projektowych szczególna uwaga zwracana była na warunki techniczno-użytkowe, między innymi prawidłowy

układ funkcjonalny, właściwą technologię, właściwe wyposażenie zgodne z charakterem obiektu, prawidłowo zaprojektowaną wentylację, klimatyzację, ogrzewanie pomieszczeń, instalację wodno-kanalizacyjną, rozwiązania likwidujące bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych, zgodność z wymaganiami przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Przeprowadzone zostały 33 kontrole w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektów budowlanych 12 z nich wynikało z art. 56 ustawy prawo budowlane. W ramach tych czynności dokonywano szczegółowego przeglądu obiektu i jego otoczenia, pod kątem zgodności z dokumentacją projektową, pod względem wymagań higieniczno-zdrowotnych, sprawdzane było również czy zastosowane materiały budowlane, wykończeniowe posiadają właściwe dla danego rodzaju pomieszczeń atesty higieniczne oraz czy posiadają protokoły sprawdzeń prawidłowego działania wentylacji (grawitacyjnej, mechanicznej) oraz czy posiadają wyniki właściwej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zaobserwowano że nowe obiekty użyteczności publicznej dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez wykonywanie wind, podjazdów, odpowiednich toalet. Wykończenie oraz wyposażenie w specjalistyczne urządzenia nowych obiektów przedstawia coraz wyższy standard.

Do użytkowania dopuszczono ważne dla samorządu gminnego obiekty, między innymi:

- budynek usługowo-handlowy (Przychodnia Zdrowia) w Skierniewicach przy ul. Ogrodowej,
- hala produkcyjno-magazynowa z zapleczem socjalnym VEKA POLSKA Sp. z o.o. w Skierniewicach ul. Sobieskiego,
- hala produkcyjna z zapleczem Kompania Leśna w Nowym Dworze Parcela 21 gm. Nowy Kawęczyn,
 - stacja paliw płynnych z infrastrukturą towarzyszącą w Skierniewicach, ul. Mszczonowska,
 - market DINO Maków ul. Akacyjowa,
 - market DINO Lipce Reymontowskie ul. Arcybiskupa Janisława,
 - hala magazynowa KWAZAR PLASTIC w Trzciannie gm. Nowy Kawęczyn,
 - hala sportowa w Makowie ul. Akacyjowa,
 - łącznik pomiędzy szkołą a halą sportową w Makowie ul. Akacyjowa,
 - sortownia owoców „JANEX” w Kowiesach gm. Kowiesy,
 - niepubliczne przedszkole w Turowej Woli gm. Kowiesy,
 - gminny żłobek w Makowie gm. Maków,
 - żłobek w Dębowej Górze gm. Skierniewice,
 - żłobek w Kurabce gm. Bolimów,
 - punkty przedszkolne w miejscowości Mokra Lewa, Mokra Prawa, Sierakowice Prawe, Miedniewice, Dębowa Góra, Żelazna.

W placówkach oświatowych: szkołach, przedszkolach, punktach przedszkolnych, żłobkach, wydano 13 opinii dotyczących warunków bezpieczeństwa i higieny.

W związku z działaniami przeciwepidemicznymi zwracano szczególną uwagę na bezpieczne warunki przebywania w placówce, w przypadku podejrzenia zachorowania na COVID-19.

W 2020 r. zapobiegawczy nadzór sanitarny wydał 1 opinię dotyczącą zrealizowanej inwestycji rolniczej w gospodarstwie rolnym w miejscowości Słomków gm. Maków, w ramach wsparcia dla młodych rolników, finansowanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W ramach działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, w miarę możliwości eliminuje się nieprawidłowości, które mogą mieć niekorzystny wpływ oraz stwarzać zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi na różnych etapach inwestycyjnych.

Podsumowując należy stwierdzić że stan sanitarno-higieniczny i rozwój infrastruktury Skierniewic i powiatu skierniewickiego ulega z każdym rokiem poprawie. Dowodem na to są planowane przedsięwzięcia wpływające na ich rozwój, a Inspekcja Sanitarna odgrywa istotną rolę w czuwaniu nad prawidłowością realizowania tych inwestycji na naszym terenie.

IX. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działalność w zakresie **oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia** prowadzona była w oparciu o zapisy art. 6 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i polegała na aktywizacji środowiska szkolnego i społeczności lokalnej. Działania miały na celu upowszechnianie wiedzy wpływającej na ograniczanie bądź eliminację czynników, które zdrowiu szkodzą poprzez modelowanie postaw na rzecz zdrowia, promowanie zdrowego stylu życia oraz kształtowanie odpowiedzialności za zdrowie własne i innych.

W 2020 r. pracownicy sekcji OZiPZ koordynowali 8 programów edukacyjnych realizowanych w placówkach oświatowych (przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach średnich). Programy dotyczyły profilaktyki palenia tytoniu, zażywania narkotyków, dopalaczy, promocji prawidłowego odżywiania i zdrowego stylu życia, zapobieganie HIV i AIDS, profilaktyka WZW i czerniaka. Programami objętych zostało 3455 uczestników w 26 placówkach oświatowych.

W 2020 roku pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej oraz Epidemiologii opracowały nowy, lokalny program edukacyjny pt. „Czyste ręce mamy i o zdrowie dbamy”, skierowany do dzieci 5-letnich w placówkach przedszkolnych. Celem programu jest kształtowanie w dzieciach właściwych postaw higienicznych poprzez uświadomienie jakie znaczenie dla zdrowia ma higiena rąk. Program cieszył się dużym zainteresowaniem wśród nauczycieli i był dobrze odbierany przez dzieci.

W związku z wystąpieniem epidemii wirusa SARS-CoV-2 i przejściem placówek oświatowych w tryb pracy i nauki zdalnej, zmniejszyła się liczba odbiorców i programów w porównaniu z wcześniejszymi latami, jak również realizacji programów nie zweryfikowano wizytacjami.

1. DZIAŁANIA NIEPROGRAMOWE

Tematyka działań	Działania zrealizowane w 2020 roku w zakresie OZiPZ w ramach interwencji nieprogramowych	Adresaci	liczba odbiorców
Bezpieczny wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	Opracowanie i umieszczenie na profilu na Facebooku grafiki i informacji tekstowej dot. bezpiecznych zachowań w czasie ferii zimowych	Młodzież szkolna i rodzice	1269

Bezpieczny wypoczynek letni dzieci i młodzieży	Udostępnianie na profilu na Fb w cyklu 6 odcinków infografik z GIS dotyczących bezpiecznych wakacji.	Młodzież szkolna i rodzice	3354
Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych	Opracowanie i umieszczenie na profilu na Facebooku i stronie internetowej grafiki i informacji tekstowej w związku ze Światowym Dniem Przeciwdziałania Narkomanii, dot. profilaktyki zażywania narkotyków, w tym dopalaczy	Osoby dorosłe, młodzież	595
Światowy Dzień Zdrowia WHO	Opracowanie i umieszczenie informacji tekstowej oraz zdjęć ze strony WHO na stronie internetowej i na Fb, dot. obchodów ŚDZ i roku pielęgniarek i położnych.	Osoby dorosłe, młodzież	689
Światowy Dzień bez Papierosa	1.Opracowanie i umieszczenie na profilu na Facebooku i stronie internetowej grafiki i informacji tekstowej w związku obchodami Światowego Dnia bez Papierosa 2.Udostępnienie na Fb z komentarzem, kampanii informacyjno- edukacyjnej skierowanej do młodzieży #STOPFEJKFRIENDS	Osoby dorosłe, młodzież	1192
Światowy Dzień Rzucania Palenia	Opracowanie i umieszczenie informacji tekstowej oraz zdjęcia na profilu na Fb dot. Światowego Dnia rzucenia Palenia ze wskazówkami jak rzucić palenie.	Osoby dorosłe, młodzież	738
Promocja aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania	Opracowanie i umieszczenie na profilu na Facebooku i stronie internetowej grafiki i informacji tekstowej dot. roli i źródeł pozyskiwania witamin i składników mineralnych w naszej diecie, korzystnie wpływających na nasz układ odpornościowy. Cykl 9 odcinkowy. Każdy odcinek poświęcony innej witaminie lub składnikowi.	Osoby dorosłe, młodzież	4204
Profilaktyka chorób nowotworowych	1. Opracowanie i umieszczenie na profilu na Facebooku i stronie internetowej grafiki i informacji tekstowej w związku obchodami Europejskiego tygodnia walki z rakiem szyjki macicy	Osoby dorosłe, młodzież	64
	2. Organizacja spotkania edukacyjnego z Wojewódzkim Konsultantem Profilaktyki ds. raka piersi i z członkiniami klubu „Amazonka” dla pracowników PSSE w Skierniewicach	Osoby dorosłe, pracownicy PSSE	42
	3. Opracowanie i umieszczenie na profilu na Facebooku i stronie internetowej grafiki i informacji tekstowej w związku obchodami Światowego Dnia Walki z Rakiem	Osoby dorosłe, młodzież	87
	4.Zmiana na profilu na Fb zdjęcia w tle „Październik miesiącem walki z rakiem piersi” oraz zdjęcie profilowe „różowa kokardka”, udostępnianie informacji o raku piersi, akcja trwała w miesiącu październiku		Suma 193

Profilaktyka palenia tytoniu	Pogadanka, prezentacja dla młodzieży w szkole średniej m.in. na temat szkodliwości palenia tytoniu, e-papierosów	Uczniowie szkoły średniej	180
Światowy Dzień Bezpieczeństwa Żywności	Opracowanie i umieszczenie na profilu na Facebooku grafiki i informacji tekstowej dot. Światowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności	Osoby dorosłe, młodzież	679
Promocja zdrowia psychicznego	Opracowanie i umieszczenie na profilu na Facebooku grafiki i informacji tekstowej dot. Światowego Dnia Walki z Depresją	Osoby dorosłe, młodzież	167

2. DODATKOWE DZIAŁANIA NIEPROGRAMOWE

Wraz z wystąpieniem epidemii wirusa SARS-CoV-2 podjęto szereg działań mających na celu uświadomienie społeczeństwa z zagrożeniem wynikającym z sytuacji epidemiologicznej, a także stosowanie się do nakazów, zakazów i zasad bezpieczeństwa przeciw epidemiologicznego, np. :

1. Wydruk i dystrybucja plakatów dot. sposobów ograniczania ryzyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2.
2. Wydruk i rozdawnictwo ulotek podczas gali sportu w kinoteatrze, dot. mycia rąk i koronawirusa.
3. Rozdawnictwo ulotek podczas imprezy organizowanej przez Urząd Miasta z okazji Dnia Kobiet.
4. Zaprojektowanie, wydruk i dystrybucja plakatu #wyrzućTO, dot. postępowania ze zużytymi maseczkami i rękawiczkami jednorazowymi.
5. Zaprojektowanie, wydruk, dystrybucja plakatu dot. noszenia maseczek, dezynfekcji rąk w miejscach użyteczności publicznej.
6. izyty (wspólnie z policją) w punktach usługowych, sklepach, polegające na edukowaniu i przypominaniu o konieczności stosowania środków bezpieczeństwa w kwestii zakażeń korona wirusem SARS-CoV-2.
7. Wywiady, wypowiedzi, apele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skierniewicach, Justyny Łukasik, dot. sytuacji epidemiologicznej i zasad postępowania w dobie epidemii, udzielane w lokalnych mediach (radio RSC, Victoria, RMF), które transmitowano w mediach i zamieszczano w formie filmików na profilu PSSE na Fb.

Przez cały czas trwania epidemii udostępniano na bieżąco na profilu na Facebooku informacje ze strony GIS, Kancelarii Premiera, Ministerstwa Zdrowia. Od marca do listopada codziennie publikowano na Fb i stronie internetowej PSSE raport zakażeń z naszego terenu.

X. DZIAŁALNOŚĆ PIONU ODDZIAŁU LABORATORYJNEGO

Oddział Laboratoryjny jest wyodrębnioną komórką organizacyjną w strukturze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skierniewicach. Ma za zadanie wspomagać wykonywanymi badaniami i pomiarami działalność kontrolną Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Jako państwowe Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skierniewicach działa na podstawie Statutu nadanego przez Wojewodę Łódzkiego, regulaminów oraz powszechnie obowiązujących przepisów prawa.

Działa w ramach zintegrowanej bazy laboratoryjnej woj. łódzkiego oraz wykonuje badania i pomiary:

- w środowisku pracy,

- wody, wody do spożycia,
- żywności,
- produktów kosmetycznych,
- epidemiologiczne.

Badania i pomiary wykonywane są na potrzeby woj. łódzkiego, w szczególności miasta Skierniewice i powiatów: skierniewickiego, łowickiego, łęczyckiego, kutnowskiego, rawskiego. Ponadto laboratorium wykonuje badania i pomiary dla Klientów zewnętrznych.

Oddział Laboratoryjny zatrudnia fachowy personel, który stale podwyższa swoje kwalifikacje zawodowe między innymi poprzez uczestnictwo w szkoleniach, seminariach, konferencjach, a także innych formach kształcenia. Personel zna i stosuje zapisy Polityki Jakości wdrożonej w Oddziale Laboratoryjnym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skierniewicach, ze szczególnym uwzględnieniem obiektywności, bezstronności, jawności działań oraz równego traktowania wszystkich Klientów. Ponadto opiera się na poprawnych relacjach, wzajemnym zaufaniu oraz otwartości na wymianę doświadczenia pomiędzy współpracownikami.

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skierniewicach jest członkiem KLUBU POLSKICH LABORATORIÓW BADAWCZYCH POLLAB zarejestrowanym pod numerem **634** oraz posiada wpis do ewidencji laboratoriów Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych woj. łódzkiego pod numerem **1280**.

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skierniewicach, posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji od 25 października 2004 roku.

Certyfikat Akredytacji Laboratorium Badawczego Nr AB 540

AB 540

Oddział Laboratoryjny, uwzględniając poszczególne Pracowni, wykonuje niżej badania/pomiary oraz pobieranie próbek:

specyfikę wymienione

Pracownia Badań Żywności i Produktów Kosmetycznych

- badania chemiczne i fizyczne żywności,
- badania biologiczne i mikrobiologiczne żywności,
- badania organoleptyczne żywności,
- badania mikrobiologiczne, chemiczne i fizyczne produktów kosmetycznych,

Sekcja Badań Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku (od listopada 2020 r. Pracownia Badań Żywności i Produktów Kosmetycznych) współpracowała z Klientem wewnętrznym (Oddziały Nadzoru Sanitarnego PSSE) i Klientem zewnętrznym.

W ramach współpracy z Klientem wewnętrznym zbadano **789 próbek środków spożywczych**, w tym:

- *mikrobiologicznie* – **582**
- *chemicznie* – **166**
- *biologicznie* – **116**

- fizycznie - 118

- organoleptycznie – 778

W związku z interwencjami konsumentów zbadano ogółem **38 próbek**, w tym 3 próbki zakwestionowano z uwagi na niewłaściwą organoleptykę (2 próbki) oraz zanieczyszczenia biologiczne (1 próbka).

W roku sprawozdawczym zbadano ogółem **24 próbki produktów kosmetycznych**, w tym dokonano analizy pod kątem:

- *mikrobiologicznym* w 11 próbkach produktów kosmetycznych,
- *fizycznym i chemicznym* w 24 próbkach produktów kosmetycznych.

Oddział Laboratoryjny posiada w zakresie akredytacji badania dotyczące analizy sensorycznej żywności. Pracownia Badań Żywności i Produktów Kosmetycznych wykonywała badania w zakresie oceny sensorycznej, próbek dostarczanych przez Klientów zarówno do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łodzi jak i do Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych województwa łódzkiego. W ramach urzędowej kontroli w 2020 r. zbadano sensorycznie **95 próbek**, natomiast w ramach 42 zleceń od Klienta zewnętrznego zbadano sensorycznie **72 próbki**.

W siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w ramach wykonywanych zadań udzielano informacji dotyczących identyfikacji grzybów. W 2020 r. Klientom zewnętrznym nieodpłatnie udzielono **2 porad z zakresu grzyboznawstwa**.

Pracownia Badań Środowiskowych i Środowiska Pracy

- badania fizyczne wody do spożycia i wody na pływalniach,
- badania chemiczne wody do spożycia i wody na pływalniach,
- badania mikrobiologiczne wody do spożycia, wody mineralnej, wody na pływalniach i z kąpielisk,
- badania organoleptyczne wody do spożycia i wody mineralnej,
- pobieranie próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- badania pyłowych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- pomiary hałasu w środowisku pracy,
- pomiary drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne i drgań ogólnym działaniu na organizm człowieka w środowisku pracy,
- pomiary warunków mikroklimatycznych w środowisku pracy,
- pomiary natężenia oświetlenia w środowisku pracy,

- pobieranie próbek do oceny narażenia zawodowego na pyłowe czynniki szkodliwe dla zdrowia,
- ocena narażenia pracowników w zakresie badanych czynników szkodliwych dla zdrowia.

Sekcja Badań Środowiskowych i Sekcja Badań Środowiska Prac (od listopada 2020 r. Pracownia Badań Środowiskowych i Środowiska Pracy) współpracowała z:

- Klientem zewnętrznym, w ramach realizacji **85** zleceń zbadano ogółem **128 próbek**, tj.:

- *parametry mikrobiologiczne* – **106 próbek**

- *parametry fizyczne i chemiczne* – **55 próbek**, w tym analiza sensoryczna **30 próbek**.

- Klientem wewnętrznym

l.p.	Rodzaj zlecenia		Liczba próbek zaplanowanych	Liczba próbek zbadanych
1	Roczny harmonogram pobierania próbek wody z pływalni		23	8
2	Rocznych harmonogram pobierania próbek wody ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju <i>Legionella</i>	Woda do spożycia	87	40
		Woda z pływalni	23	5
3	Roczny harmonogramach pobierania próbek wody z kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli		3	5
4	Roczny plan działania w zakresie pobierania próbek wody do spożycia	Monitoring kontrolny (parametry grupy A)	553	437
		Monitoring przeglądowy (parametry grupy B)	139	96
		Obecność obcego zapachu i smaku w wodzie do spożycia	-	533

W 2020 r. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego zbadano łącznie **662** próbki.

W 2020r. Pracownia Badań Środowiskowych i Środowiska Pracy współpracowała w ramach wykonywanych badań i pomiarów w środowisku pracy z:

- Klientem zewnętrznym

- zrealizowano **13** zleceń, przeprowadzono pomiary na **54** stanowiskach, wykonano **144** oznaczenia, zbadano **195** próbek

- Klientem wewnętrznym – zgodnie z rocznymi harmonogramami:

– liczba zakładów zaplanowana **19** – w **14** przeprowadzono pomiary

- liczba zaplanowanych do przebadania stanowisk pracy **78** - pomiary zrealizowano na **51** stanowiskach pracy.

Pracownia Badań Epidemiologicznych i Przygotowania Podłoży

- badania wirusologiczne,
- badania bakteriologiczne w kierunku schorzeń jelitowych i pozajelitowych,
- badania w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego,
- badania lekowrażliwości bakterii chorobotwórczych,
- badania biologicznych wskaźników skuteczności sterylizacji,
- wykonywanie badań czystościowych,
- sporządzanie podłoży i odczynników,
- przygotowywanie szkła laboratoryjnego do badań mikrobiologicznych i chemicznych.

Sekcja Badań Epidemiologicznych, (od listopada 2020 r. Pracownia Badań Epidemiologicznych i Przygotowania Podłoży) wykonała w roku sprawozdawczym:

- w ramach nadzoru epidemiologicznego:
 - **1718** badań, **3498** oznaczeń (ogniska zatruc pokarmowych, styczność z chorym, ozdrowieńcy, nosiciele, nosicielstwo SS uczniów i studentów).
- w ramach zleceń od Klientów zewnętrznych:
 - **4460** badań, **9950** oznaczeń (badania na nosicielstwo SS, chorych z biegunką, badania w zakresie bakteriologii ogólnej, badania biologicznych wskaźników sterylizacji -Sporali S i A, wirusologiczne i parazytologiczne).

Od kwietnia 2020 r w Oddziale Laboratoryjnym Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Skierniewicach podjęto prace związane z dystrybucją zestawów służących do pobierania wymazów w kierunku koronawirusa SARS-CoV-2.

Zestawy złożone z jałowej wymazówki z wacikiem wiskozowym oraz sterylnej probówki typu Falkon, zawierającej 3 ml soli fizjologicznej, przygotowywano dla potrzeb Punktów Pobrań. Do momentu ich wydania/przekazania okodowane etykietą falkony zawierające jałową sól fizjologiczną, przechowywano w laboratorium w warunkach chłodniczych (w temp. 2°C-8°C).

W okresie **od 5 maja 2020 r. do 29 grudnia 2020 r.** przekazano łącznie dla 6-ciu Punktów Pobrań:

- 14 330 sztuk jałowych wymazówek z wacikiem wiskozowym,
- 12 550 sztuk próbek Falkon z 3 ml soli fizjologicznej.

Punkty Pobrań do których przekazywano zestawy:

1. Szpital Skierniewice
2. PSSE w Łowiczu/Szpital Łowicz
3. Szpital Kutno
4. Szpital Łęczyca
5. Dom Opieki w Wojszycach
6. Dom Pomocy Społecznej w Kutnie

Pracownia Analiz Instrumentalnych

- badanie metali w próbkach środowiskowych techniką ETAAS, FAAS, FAES, HGAAS,
- badanie związków chemicznych w próbkach środowiskowych techniką GC, badanie związków chemicznych w próbkach żywności i produktów kosmetycznych techniką HPLC.

Sekcja Analiz Instrumentalnych (od listopada 2020 r. Pracownia Analiz Instrumentalnych) wykonała w roku sprawozdawczym :

- w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego:

2027 oznaczeń **365** próbek, w tym metodą GC – **103**, metodą ASA – **107**, metodą HPLC – **155**

- w ramach zleceń od Klientów zewnętrznych:

108 oznaczeń **41** próbek, w tym metodą GC – **2**, metodą ASA – **32**, metodą HPLC – **7**

W związku z wystąpieniem na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii związanego z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, oraz na podstawie poleceń organu nadrzędnego

Oddział Laboratoryjny PSSE w/m od dnia **13 marca 2020 r.** zaprzestał wykonywania badań próbek do odwołania. Jednocześnie zgodnie z zaleceniami GIS zapewniono nadzór nad jakością wody do spożycia przez ludzi.

W dniu **17 marca 2020 r.** decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skierniewicach podjęte zostały czasowe zmiany obsługi interesantów w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skierniewicach ul. Piłsudskiego 33, co zostało przekazane do wiadomości publicznej m.in. na stronie internetowej PSSE, BIP oraz w siedzibie stacji. Na bieżąco wykonywano jednak badania epidemiologiczne próbek z nadzoru tj. od ozdrowieńców,

ze styczności i z ogniska zatrucia pokarmowego oraz od osób chorych z biegunką – sytuacje zagrażające zdrowiu lub życiu.

Czasowo wstrzymano przyjmowanie próbek do badań zleconych w laboratorium, w tym do rutynowo wykonywanych badań na nosicielstwo SS i badań Sporali (biologiczne testy skuteczności sterylizacji) w Sekcji Badań Epidemiologicznych. Do odwołania została również zamknięta bezpośrednia obsługa interesantów z wyłączeniem sytuacji nadzwyczajnych, które uzgadniano drogą telefoniczną lub innymi środkami komunikacji na odległość. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Skierniewicach uruchomiła badania sanitarno-epidemiologiczne i sporali **od 7 maja 2020 r.** Natomiast działalność laboratoryjną związaną z realizacją planów pobierania próbek do badania żywności wznowiono **11 maja 2020 r.**

W drugiej połowie 2020 r. wraz ze wzrostem zachorowań na COVID-19 ponownie Oddział Laboratoryjny wstrzymał od dnia **9 października 2020 r.** (do odwołania) wykonywanie planowanych urzędowych kontroli oraz pobieranie próbek (w tym próbek żywności) w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego na terenie woj. łódzkiego.

Powyższe zalecenia nie dotyczyły:

- kontroli i badań laboratoryjnych związanych ze stanem zagrożenia życia i zdrowia społeczeństwa,
- badań do celów sanitarno-epidemiologicznych (badania w kierunku *Salmonella*, *Shigella*),
- badań skuteczności sterylizacji (Sporale).

PODSUMOWANIE

W 2020 r. pracownicy **Oddziału Laboratoryjnego** byli zaangażowani w działania mające na celu zapobieganie szerzenia się zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2. Poza bieżącą działalnością laboratoryjną, aktywnie i z dużym zaangażowaniem uczestniczyli w pracach na rzecz przeciwdziałania i zapobiegania rozprzestrzeniania się epidemii. Ponadto na bieżąco przygotowywali podłoża do pobierania wymazów w kierunku koronawirusa SARS-CoV-2 na potrzeby Punktów Pobrań w woj. łódzkim.